

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra Biologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Současná situace výuky pěstitelských prací a chovatelství na
2. stupni ZŠ – hlavní město Praha**

Petra Smejkalová

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem „Současná situace výuky pěstitelských prací a chovatelství na 2. stupni ZŠ – hlavní město Praha“ vypracovala samostatně, pod odborným dohledem Ing. Pavlíny Škardové, Ph. D.. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 11.4.2024

Petra Smejkalová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala paní Ing. Pavlíně Škardové, Ph. D. za odborné vedení bakalářské práce, cenné rady a připomínky a učitelům základních škol, u nichž jsem prováděla řízené rozhovory a dotazníková šetření. Dále děkuji rodině za podporu během psaní bakalářské práce a celého studia.

Obsah

ÚVOD.....	6
CÍLE PRÁCE.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Pěstitelské práce a chovatelství.....	8
1.2 Význam výuky pěstitelských prací a chovatelství ve vzdělávacím systému.....	9
2. Historie pěstování rostlin a chovu zvířat	11
2.1 Historie výuky pěstitelských prací a chovatelství.....	12
2.2. Vývoj výuky pěstitelských prací a chovatelství	13
3. Bezpečnostní a hygienická opatření v rámci práce na školním pozemku	15
4. Možnosti prostorů pro výuku pěstitelských prací a chovatelství.....	16
4.1 Školní zahrady a skleníky	16
4.2 Školní farmy a zvěřince	16
4.3 Terénní výuky a exkurze.....	16
4.4 Online zdroje a virtuální učebny.....	17
4.5 Koutek živé přírody	17
METODIKA	18
PRAKTICKÁ ČÁST	20
5 Školy, které vyučují pěstitelské práce a chovatelství	20
5.1 Základní škola svatého Štěpána.....	20
5.1.1 Základní informace o škole.....	20
5.1.2 Získané informace od pedagoga	20
5.1.3 Základní informace o žáků	21
5.2 Základní škola Glowackého.....	29
5.2.1 Základní informace o škole.....	29
5.2.2 Získané informace od vyučující.....	29
5.2.3 Získané informace od žáků	30
5.3 Základní škola a Mateřská škola Červený vrch	38
5.3.1 Základní informace o škole.....	38
5.3.2 Získané informace od vyučující.....	38
5.3.3 Získané informace od žáků	39
5.4 Základní škola Jižní	47
5.4.1 Základní informace o škole.....	47
5.4.2 Získané informace od vyučující.....	47
5.4.3 Získané informace od žáků	48

5.5	Základní škola Karla Čapka.....	49
5.5.1	Základní informace o škole.....	49
5.5.2	Získané informace od vyučující.....	49
5.5.3	Získané informace od žáků	50
6	Školy, které Pěstitelské práce a chovatelství nevyučují	51
6.1	Základní škola a Mateřská škola Resslerova	51
6.1.1	Základní informace o škole.....	51
6.1.2	Získané informace od vyučující.....	51
6.2	Základní škola Vratislavova	52
6.2.1	Základní informace o škole.....	52
6.2.2	Získané informace od vyučující.....	52
6.3	Základní škola Vodičkova	53
6.3.1	Základní informace o škole.....	53
6.3.2	Získané informace od vyučující.....	53
6.4	Základní škola Jana Masarykova	54
6.4.1	Základní informace o škole.....	54
6.4.2	Získané informace od vyučující.....	54
	DISKUSE.....	55
	ZÁVĚR	56
	POUŽITÁ LITERATURA	58
	SEZNAM GRAFŮ	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ V PŘÍLOHÁCH.....	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Vývoj společnosti se rychle mění ve všech oblastech, včetně vzdělávání, kam řadíme i výuku pěstitelství. Dávno už je minulostí doba, kdy každý venkovský dům disponoval rozsáhlým pozemkem a sadem a děti byly zvyklé pomáhat s pracemi na poli a v zahradách. Současná hektická doba má však za následek, že jen málokteré dítě ví, jak se přesazují květiny nebo jak správně nazvat a používat zahradní nářadí.

Pěstitelství má bohatou tradici, kdy se znalosti a dovednosti předávaly z generace na generaci. Pro dnešní děti není pěstitelství přitažlivé a často nechápou jeho význam. Je to částečně dáno upřednostňováním moderních technologií a částečně z důvodu nezájmu dnešní generace důvěrně se seznámit se zemědělstvím. Děti ztrácejí přirozenou schopnost manuální zručnosti, což může mít i negativní dopad na jejich vývoj. Práce na pozemcích přináší dětem nejen praktické dovednosti, ale i povědomí o rostlinách, jejich vývoji a potřebách, což přináší větší znalosti o potravinách a v neposlední řadě zlepšuje jejich motoriku.

Školní zahrady jsou jednou z možností, jak rozvíjet vztah dětí k přírodě. Výuka pěstitelství často naráží na prostorové omezení pro vznik pěstitelského pozemku. Jedním z důležitých faktorů, které vedou k nezařazení pěstitelských prací do výuky je i nedostatek financí. Téma mé bakalářské práce se zabývá možností výuky tohoto předmětu z hlediska začlenění do vyučování na jednotlivých školách, vztahem dnešních dětí k přírodě a fyzické práci na pozemku. Otázka výuky chovatelství na základních školách, hlavně její praktická část, je podmíněna nejen prostorovými možnostmi, ale hlavně entuziasmem a zapálením pedagoga.

CÍLE PRÁCE

Cílem mé bakalářské práce bylo prozkoumat aktuální stav výuky pěstitelských prací a chovatelství na druhém stupni základních škol v hlavním městě Praha. Za tímto účelem jsem si stanovila několik dílčích cílů, kterých jsem chtěla dosáhnout:

- Vytypovat základní školy v jednotlivých částech města Prahy.
- Zjistit, zda na dané škole probíhá výuka předmětu Pěstitelské práce a chovatelství.
- Sestavit anonymní dotazník pro žáky, který se zaměřuje na jejich názory a pohledy na výuku pěstitelských prací a chovatelství tak, aby bylo možné lépe porozumět jejich zájmům a preferencím v této oblasti.
- Sestavit sadu dotazů pro řízený rozhovor s vyučujícími pěstitelských prací a chovatelství, abych lépe porozuměla jejich postojům, zkušenostem a přístupům k výuce.
- Navázat kontakt s jednotlivými školami a domluvit si osobní návštěvu na které budu prezentovat účel mé bakalářské práce (otázky k řízenému rozhovoru).
- Získání informací od žáků těch ročníků, ve kterých se na jednotlivých školách vyučují pěstitelské práce a chovatelství na zvolených školách v hlavním městě Praha.
- Získání informací od vyučujících pěstitelských prací a chovatelství zvolených škol v hlavním městě Praha.
- Vyhodnotit získaná data

TEORETICKÁ ČÁST

1. Pěstitelské práce a chovatelství

Pěstitelské práce a chovatelství jsou začleněny do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Tato oblast nabízí žákům možnost získat znalosti a dovednosti potřebné pro práci v zemědělství a souvisejících odvětvích. Název předmětu Pěstitelské práce a chovatelství, je stanoven v samotném Rámcovém vzdělávacím programu (RVP). Konkrétní formu výuky a organizaci tohoto tématu upravují jednotlivé školy ve svých Školních vzdělávacích programech (ŠVP). Rámcový vzdělávací program a Školní vzdělávací programy zohledňují význam pěstitelských prací a jejich začlenění do vzdělávacího procesu, přispívají tak k efektivní přípravě mladých lidí na život v moderní společnosti a na trhu práce, který se neustále vyvíjí (Dytrtová, 1997; MŠMT, 2021; RVP ZV, 2021).

Pěstitelské práce představují rozsáhlý obor zemědělství, který zahrnuje široké spektrum činností spojených s pěstováním rostlin a chovem zvířat. Tyto práce mají dlouhou historii a jsou klíčovým prvkem zajištění potravin, surovin a dalších životně důležitých potřeb pro lidstvo (Milec et al., 1980; Pipková, 2008).

V rámci této vzdělávací oblasti se žáci seznamují nejen s tradičními zemědělskými dovednostmi, ale také novými technologiemi a metodami v oblasti zemědělství a zahradnictví. Cílem je připravit žáky na všechny výzvy současného agrárního sektoru, jako je udržitelné zemědělství, ochrana životního prostředí a inovace v zemědělských technologiích (Dytrtová, 1997; MŠMT, 2021).

Ve výuce "Pěstitelských prací a chovatelství" jsou žáci seznámeni s různými aspekty zemědělství. Kromě pěstování plodin se v této výuce zaměřují i na další klíčové oblasti, jako je chov hospodářských zvířat, jak o ně správně pečovat, včetně krmení a veterinární péče. Neméně důležitá je správa a úprava půdy, což zahrnuje agrotechnické postupy k optimalizaci prostředí pro růst plodin. Mezi tyto postupy zahrnujeme například orbu, setí, hnojení a ochranu půdy před erozí. Žáci získávají také znalosti o sklizni a zpracování plodin, které jsou klíčové pro zachování jejich kvality a trvanlivosti. Tyto rozmanité prvky zemědělství společně tvoří základní pilíře výuky pěstitelských prací a chovatelství, přičemž důraz je kladen

na jejich praktické využití a význam pro moderní zemědělské podnikání (Dytrtová, 1997; MŠMT, 2021; Pipková, 2008).

Dalším důležitým tématem je ochrana přírody a její udržitelnost. Žáci se seznamují s metodami ochrany přírodních zdrojů, udržitelného hospodaření a ochrany biodiverzity. Učí se o zodpovědném využívání půdy, vody a energie a o minimalizaci negativního dopadu zemědělství na životní prostředí (Dytrtová, 1997; Krajhanzl, 2014).

1.2 Význam výuky pěstitelských prací a chovatelství ve vzdělávacím systému

Výuka pěstitelských prací má základní význam pro podporu environmentálního vzdělávání a udržitelného rozvoje. Žáci získají přehled o biodiverzitě, ochraně přírody, obnovitelných zdrojích energie a ekologicky šetrných zemědělských postupech. Pracovní aktivity spojené s péčí o rostliny a zvířata poskytují žákům přímé zkušenosti s prací v terénu a vytvářejí příležitosti k praktickému učení (Krajhanzl, 2014; Pipková, 2008).

Dalším důležitým prvkem je rozvoj praktických dovedností a všech klíčových kompetencí, které jsou nezbytné pro jejich budoucí úspěch. Pěstitelské práce podporují rozvoj manuální zručnosti, kreativity a schopnosti pracovat samostatně. Žáci řeší praktické úkoly a problémy v oblasti zemědělství a zahradnictví, což je připravuje na budoucí pracovní výzvy (Dytrtová, 1997; Milec et al., 1980).

Zásadním momentem je motivovat děti k ochraně přírody a ohleduplnosti již od útlého věku. Výuka pěstitelských prací inspiruje žáky k aktivnímu zapojení do procesů souvisejících s ochranou životního prostředí. Žáci jsou vybízeni k řešení reálných problémů a následnému hodnocení dostupných informací o životním prostředí a potravinové bezpečnosti (Krajhanzl, 2014; Pipková, 2008).

Výuka pěstitelských prací zastává nezastupitelnou roli v rámci celoživotního vzdělávání. Vzdělávání v oblasti zemědělství se neomezuje pouze na základní a střední školy, ale je významné i pro dospělé jedince. Proto jsou pořádány kurzy a semináře zaměřené na získávání nových dovedností a znalostí v oblasti pěstování plodin, chovu zvířat a udržitelného hospodaření pro zájemce z řad aktivních pracovníků v zemědělství i pro frekventanty univerzity třetího věku (Krajhanzl, 2014; Milec et al., 1980).

Celkově lze konstatovat, že výuka pěstelských prací má v moderním vzdělávacím systému mnohostranný a nezastupitelný význam, přispívá k celkovému rozvoji žáků jako samostatné osobnosti a aktivních členů společnosti. Její začlenění do vzdělávacích programů je životně důležité pro budoucí generace a pro zachování příznivého životního prostředí (Krajhanzl, 2014; MŠMT, 2021).

2. Historie pěstování rostlin a chovu zvířat

Historie lidstva je úzce spojena s pěstováním rostlin a chovem zvířat. Počátky zemědělství se datují do hluboké minulosti a archeologické nálezy dokládají, že se lidé již více než před deseti tisíci lety začali zabývat pěstováním rostlin a chovem zvířat, aby si zajistili potravu a jiné životně důležité potřeby. A ačkoli se původně jednalo o primitivní formy zemědělství, tato domestikace rostlin a živočichů položila základy pro pozdější formy hospodaření (Boček, 2014; Lanslor et al.).

Původně primitivní zemědělství se rychle vyvíjelo a časem se měnilo na sofistikované a efektivnější. Přispělo k tomu využití lepších nástrojů, technik a znalostí. Základ pevných zemědělských tradic a praktik najdeme už ve starověkých civilizacích, jako například Mezopotámii, Egyptě, Řecku a Římě. Toto období mělo značný vliv na další vývoj výroby potravin a hospodaření s půdou (Balkrishna et al., 2021; Lanslor et al.).

Obrovský posun v zemědělství přinesla agrární revoluce, která probíhala v 18. a 19. století. Došlo k zásadním změnám, které umožnily masivní zvýšení výnosů díky inovacím v technologiích, začala být využívána mechanizace a byly zavedeny nové agronomické postupy při obdělávání půdy a chovu domestikovaných zvířat. Průmyslová revoluce 19. století tento trend ještě umocnila, protože umožnila masovou výrobu zemědělských strojů. Zemědělci začali také používat chemická hnojiva a pesticidy pro zlepšení výnosu pěstovaných rostlin (Lanslor et al.; Mackovčín et al., 2012).

Ve 20. a 21. století tento vývoj pokračuje. Zemědělství jako obor spolupracuje i s jinými vědními obory, což mu umožňuje pěstování také geneticky modifikovaných plodin, které jsou odolnější a mohou zvýšit objem sklizní. Tento vývoj ale také vyžaduje, aby snaha o udržitelnost a ochranu životního prostředí byla velmi důležitým faktorem. Na vzestupu jsou také digitalizace a moderní technologie, určené zemědělcům. Celý tento proces odráží stálé úsilí lidstva přizpůsobit se měnícím se klimatickým podmínkám a potřebám lidské populace. Tvoří se efektivní a udržitelné způsoby produkce potravin a surovin pro budoucí generace (Hesová, 2023; Lanslor et al.).

2.1 Historie výuky pěstitelských prací a chovatelství

Dílo "Velká didaktika" Jana Amose Komenského, psané v 17. století, představuje první vážnou snahu o začlenění praktického vyučování do vzdělávacích programů. V tomto díle Komenský zdůraznil důležitost interaktivního a smysluplného vzdělávání, kde by se učební materiál propojoval se skutečným životem. Jan Amos Komenský navrhoval individuální přístup k žákům ve výuce a podporoval aktivní zapojení dětí nebo studentů. Jeho myšlenky dodnes ovlivňují moderní pedagogiku. Je považován za jednoho z předních myslitelů v oblasti vzdělávání. Jeho dílo je platné a respektované i dnes po celém světě (Kasper a Kasperová, 2008).

J. A. Komenský také zásadně ovlivnil historii školních zahrad. Jeho myšlenky byly přijaty následujícími generacemi pedagogů, zejména v 19. století. Myšlenky J. A. Komenského přenesli jeho následovatelé do praxe a začali budovat blízký vztah žáků k živé přírodě. Školní zahrady se staly nedílnou součástí vzdělávacího procesu a výuka začala probíhat nejen teoreticky uvnitř škol, ale také prakticky na školních pozemcích. Došlo k propojení teoretických znalostí s praktickými dovednostmi a propojení s přírodou. I v dnešní době je tak Komenského vize stále živá a v poslední době je na ni stále kladen velký důraz (Morkes, 2010; Kasper a Kasperová, 2008).

V historii pěstitelských prací na školách sehrála významnou roli také Marie Terezie, rakouská panovnice, která v 18. století iniciovala reformy v oblasti vzdělávání. Její politika podporovala vznik a rozvoj školních zahrad jako součástí vzdělávacích institucí. Marie Terezie prosazovala modernizaci školství a zavedení praktických předmětů, včetně pěstitelských prací, do osnov. Tím významně přispěla k posílení výuky v oblasti zemědělství a podpořila propojení teorie s praxí. Její politika ovlivnila podobu školních osnov a výukových metod v mnoha zemích střední Evropy, což mělo dlouhodobý dopad na výuku pěstitelských prací a vzdělávání jako celek (Morkes, 2006; Kasper a Kasperová, 2008).

2.2. Vývoj výuky pěstitelských prací a chovatelství

V průběhu 19. a 20. století byly pěstitelské práce začleněny do školních osnov a vzdělávacích programů. Postupem času se měnila podoba vyučování pěstitelských prací v souladu s moderními pedagogickými postupy a potřebami společnosti (Morkes & Burešová, 2008; Morkes, 2010).

Rozvoj technologií a zemědělských postupů ovlivňuje i výuku pěstitelských prací na školách. Dnešní vzdělávání v oblasti zemědělství a pěstování je založeno na propojení tradičních znalostí se současnými trendy a technologiemi, které odráží potřeby moderního světa. Výuka pěstitelských prací se stále vyvíjí a reaguje na aktuální výzvy a trendy v zemědělství, životním prostředí a udržitelnosti (Papouschek et al., 2019; Ryplová et al., 2019).

Rychlý rozvoj technologií a nových metod rozšiřuje výuku pěstitelských prací o nová fakta. Žáci se seznamují s využitím nových technologií v zemědělství, jako je například precision farming neboli precizní zemědělství. Ve výuce mohou žáci vidět příklady a využití moderních technologií v precizním zemědělství, jako jsou GPS systémy, senzory půdní vlhkosti, drony a aplikace pro sběr a analýzu dat, což jim umožní lépe pochopit, jak tyto technologie fungují a jak mohou být využity v různých oblastech zemědělské produkce. Pokud je k dispozici zemědělský pozemek, mohou se žáci aktivně zapojit do praktických prací na poli a využívat principy precizního zemědělství (ve spolupráci s vyučujícími chemie zkoumat složení půdy a z daných výsledků vyhodnotit a doporučit pěstování různých rostlin vzhledem ke kvalitě půdy). Současně mohou být součástí výuky i diskuse a debaty o etických, ekonomických a environmentálních aspektech precizního zemědělství, což umožní žákům diskutovat na dané téma, vymýšlet nové realizace a v neposlední řadě porovnávat teoretické poznatky se skutečností (Papouschek et al., 2019; Švachula et al., 2000).

Kromě precizního zemědělství existuje několik dalších typů hospodaření, které jsou spojeny s výukou pěstitelských prací, jako je tradiční, ekologické nebo integrované hospodaření. Tradiční hospodaření je založené na praktikách používaných po staletí a může být spojeno s výukou prostřednictvím historických pramenů, ze kterých se žáci mohou dozvědět o počátcích tradičního hospodaření, jeho zlepšování a předávání zkušeností z generace na generaci (Jančár, 1972).

Ekologické hospodaření minimalizuje požití chemických hnojiv a pesticidů. Zaměřuje se na využití přírodních zdrojů hnojení s ohledem na ochranu životního prostředí. Ekologické hospodaření mohou žáci zkoumat pomocí srovnávacích pastevních postupů (chemie x ekologie) (Papouschek et al., 2019; Tyšer, et al, 2007).

Integrované hospodaření kombinuje tradiční a ekologické moderní postupy. Výuka může zahrnovat například diskuse o různých agrotechnických technologiích a jejich vlivu na výnosy s ohledem na ekonomickou a ekologickou udržitelnost (Viktora, 2010).

Cílem současné výuky pěstitelských prací je tedy připravit žáky na současné i budoucí výzvy v zemědělství a chovatelství. Výuka je zaměřena na komplexní kombinaci teoretických znalostí, praktických dovedností a inovativních přístupů k řešení problémů v rámci moderního zemědělství a udržitelného rozvoje (Papouschek et al., 2019; Ryplová et al., 2019).

3. Bezpečnostní a hygienická opatření v rámci práce na školním pozemku

Bezpečnost a hygienická opatření jsou klíčovým prvkem pro zajištění úspěšné a bezpečné výuky pěstitelských prací a chovatelství na školních pozemcích. Jsou navržena tak, aby minimalizovala riziko úrazů a onemocnění souvisejících s prací na zahradě nebo v chovatelských zařízeních. Dodržování navržených opatření je nezbytné pro ochranu zdraví a bezpečnosti všech zúčastněných osob a poskytuje podmínky pro vytvoření vhodného prostředí efektivního vzdělávání a praktickou práci. Důležité je používání ochranných pomůcek, jako jsou pevná obuv a pracovní oděv vhodný pro různé druhy prováděných prací. Všechny informace jsou součástí bezpečnostních pravidel, které jsou předána žákům na začátku každého školního roku a na dodržování těchto pravidel je nutné brát zřetel po celou dobu výuky. Každá škola má vypracovaný plán výuky, který odpovídá prostorám, ve kterých výuka probíhá. Odpovídá vykonávané činnosti a věkové kategorii žáků. S doporučeným pracovním oděvem a obuví musí být seznámeni také rodiče. Současně mají být informováni také o náplni výuky, o nástrojích, které žáci během výuky používají, aby podle toho mohli své děti připravit na konkrétní vyučovací hodinu (Kellnerová, 2013; Zelenková et al., 1990).

Důležité je i poučení o správné manipulaci s nástroji nebo zařízeními a dodržování hygienických standardů a udržování čistoty pracovního prostředí. Žáci by měli mít také platné očkování proti tetanu, aby se minimalizovalo riziko získání infekcí. Při práci na školním pozemku je vhodné mít bezpečně vybavené pracoviště a dostatečné prostředky k jejich uplatňování. Především správné uspořádání pracovního prostoru, označení nebezpečných oblastí, zajištění pořádku a bezpečné manipulace s materiály a nástroji (Chmelová, 2010; Kellnerová, 2013; MŠMT ČR, 2014; Zelenková et al., 1990).

V neposlední řadě je důležité mít vypracovaný plán bezpečnostního a hygienického řízení, který obsahuje postupy pro identifikaci, hodnocení a minimalizaci rizik spojených s prací na školním pozemku. Tento plán by měl být pravidelně aktualizován a vyhodnocován, aby odpovídal aktuálním potřebám a situacím. V dokumentu musí být záznam o prokazatelném seznámení bezpečnostních pravidel s žáky i rodiči (Chmelová, 2010; Kellnerová, 2013).

4. Možnosti prostorů pro výuku pěstitelských prací a chovatelství

4.1 Školní zahrady a skleníky

Práce na školních zahradách je nejstarší formou výuky pěstitelství a chovatelství. Školní zahrady a skleníky jsou ideálním prostředím pro praktickou výuku zahrnující nejen praktické experimenty a zkoumání, ale také získávání pracovních dovedností a pozorování vzájemných vztahů mezi organismy. Umožňuje žákům kontakt s rostlinami, případně zvířaty v jejich přirozeném prostředí. Mohou sledovat vývoj rostlin a to, jakým způsobem ho dokáže ovlivnit změny počasí, výkyvy teplot, dostatek vláhy apod. Zahrady navíc slouží jako prostor pro praktická cvičení a prozkoumání ekosystémů. Skleníky zase umožňují rozšíření sortimentu pěstovaných plodin a výuku i mimo standardní vegetační období. (Burešová, 2007; Ryplová et al., 2019; Vácha, 2015)

4.2 Školní farmy a zvěřince

I na školních farmách a ve zvěřincích získávají žáci důležité znalosti a vztah k živým tvorům. Školní farmy a zvěřince poskytují prostor pro praktickou výuku chovu zvířat a pro hlubší porozumění hospodaření se zvířaty. Zde mohou žáci získat zkušenosti s péčí o zvířata, včetně jejich krmení, chovu a celkového managementu, čímž rozvíjejí praktické dovednosti a základní porozumění chovu hospodářských zvířat, protože kromě ne vždy záživných informací z učebnic, se zde nabízí dětem skutečný kontakt a teoretické znalosti si mohou ověřit také v praxi (renovablesverdes.com).

4.3 Terénní výuky a exkurze

Výuka v terénu a různé exkurze jsou nedílnou součástí výuky. Terénní výuky a exkurze nabízejí možnost seznámit se s různými typy krajiny a přírodních ekosystémů. Žáci mohou navštěvovat zemědělské podniky, ekofarmy, ale i přírodní rezervace či lesní porosty, kde se mohou seznámit s používanými aspekty pěstování plodin a chovu zvířat v reálném prostředí. Žáci si mohou rozšířit celkový pohled na svět. Ve vyšších ročnících tyto návštěvy

pomohou žákům vytvořit si lepší představu a usnadnit rozhodování při volbě budoucího povolání (Činčera et al., 2019).

4.4 Online zdroje a virtuální učebny

V dnešní době nabízí moderní technologie možnost vzdělávání i prostřednictvím online zdrojů a virtuálních učeben. Žáci mohou využívat interaktivní výukové materiály, videa a simulace, které jim umožní prohlubovat své znalosti o pěstitelských pracích a chovatelství i mimo tradiční učební prostředí. Tento typ výuky je pro žáky velmi atraktivní (Marešová, 2011).

4.5 Koutek živé přírody

Koutky živé přírody umožňují žákům sledovat rostliny a případně i živočichy. Jejich cílem je poskytnout žákům možnost přiblížit se k přírodě přímo ve školních prostorách. Pomáhají vytvořit spojení žáků s živými organismy. Ve školních prostorách se jedná převážně o méně náročné rostliny nebo živočichy nevyžadující speciální péči. Žáci se mohou v péči střídat a nenásilnou formou rozvíjejí svůj vztah k živé přírodě a posilují pocit zodpovědnosti za svěřeného živočicha nebo rostlinu. Koutek může být doplněn o informační panely či tabule, které poskytují informace o jednotlivých druzích rostlin a živočichů, jejich životních podmínkách a ekologických interakcích. Koutek živé přírody slouží nejen jako prostor pro estetické a relaxační účely, ale i jako vzdělávací nástroj posilující povědomí žáků o biodiverzitě a významu přírody. Péče o živé rostliny nebo zvířata je bezpochyby i základem toho, jakým způsobem se budou v budoucnu žáci k přírodě chovat. V době, kdy je ochrana přírody stěžejní, jsou pěstitelské práce a chovatelství velmi důležitým zdrojem informací a poznání (Altmann, 1966).

K výuce pěstitelských prací a chovatelství využíváme všech možností prostoru, prostředků, situací a jejich kombinaci. Zde můžeme ideálně využít Komenského návod „Škola hrou“. Žákům zprostředkuje cenné znalosti a zkušenosti získávané z praktických činností, nikoli pouze teorií. Právě tato výuka v podstatě nemusí mít žádné hranice a při dobrém pedagogickém vedení umí dětem předat nenásilnou formou obrovské množství zkušeností, jako málokterý jiný vyučovací předmět. Prakticky nabyté dovednosti si odnášíme na celý život. (Činčera et al., 2019; Ryplová et al., 2019)

METODIKA

V bakalářské práci bylo provedeno dotazníkové šetření zaměřené na postoj žáků k výuce Pěstitelských prací a řízený rozhovor s cílem získat informace o současném stavu výuky Pěstitelských prací a chovatelství na vybraných školách. Tematický okruh Pěstitelské práce a chovatelství spadá do vzdělávací oblasti "Člověk a svět práce" a nese název Pěstitelské práce a chovatelství, jak je definováno v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání platném od roku 2021.

Na začátku průzkumu jsem elektronickou poštou oslovila ředitele 15 základních škol v Praze, které jsem vybrala ze seznamu pražských škol, se žádostí o spolupráci při provedení dotazníkového šetření se žáky druhého stupně a řízeného rozhovoru dle připravených otázek s vyučujícími předmětu Pěstitelské práce a chovatelství. Ze začátku jsem oslovila školy působící v centru Prahy, ale po zjištění, že zmíněné předměty vůbec nevyučují, začala jsem oslovovat školy i na okraji Prahy. Bylo osloveno 15 škol, ale zpětná vazba byla pouze od 9 subjektů. Do výzkumného šetření se nakonec zapojilo 5 oslovených základních škol. Konkrétně ZŠ Glowackého, ZŠ Jižní, ZŠ Červený vrch, ZŠ u svatého Štěpána, ZŠ Karla Čapka. Šetření probíhalo v rozmezí září až března školního roku 2023/2024. Na školách ZŠ Vodičkova, ZŠ Jana Masaryka, ZŠ Vratislavova a ZŠ Resslerova se předmět Pěstitelské práce a chovatelství nevyučuje, protože pro výuku daného předmětu nemají vhodné podmínky.

Názory žáků na výuku Pěstitelských prací byly zaznamenány prostřednictvím dotazníkového šetření, které bylo navrženo s ohledem na metodiku Chráska (2016). Ten zastává názor, že velkou výhodou dotazníkové metody je rychlé a ekonomické shromažďování dat od velkého počtu dotazovaných osob. V dotazníku byly použity uzavřené (strukturované) otázky, konkrétně výčtové a polouzavřené, jasně definované a srozumitelně formulované. Nebyly zvoleny příliš složité otázky, které jsou podle Chráska (2016) méně vhodné a mohly by vést k demotivaci a neochotě dotazovaných spolupracovat. Na základě tohoto doporučení jsem vypracovala dotazník pro žáky, který obsahuje 15 otázek zjišťujících například jakou činnost v předmětu mají nejraději a jakou naopak v oblibě nemají. Vzhledem k tomu, že nemám písemný souhlas s používáním jmen pedagogů ve své práci, používám pouze oslovení pan učitel a paní učitelka. Dotazník je v Příloze 2.

Pro efektivní sběr dat byla využita elektronická platforma Survio, což umožnilo žákům vyplňovat dotazník online. Tato metoda umožnila rychlý a přehledný sběr informací, které byly následně analyzovány a zpracovány procentním výpočtem zaneseným do grafů.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Školy, které vyučují pěstitelské práce a chovatelství

5.1 Základní škola svatého Štěpána

5.1.1 Základní informace o škole

Základní škola u svatého Štěpána se nachází na Praze 2 na adrese Štěpánská 1286/8. Tato instituce má bohatou historii a její kořeny sahají až do roku 1348, kdy ji založil Karel IV. Škola se pyšní umístěním mezi 10 % nejlépe hodnocených základních škol a víceletých gymnázií dle výsledků testů prováděných společností SCIO. Koncept vzdělávání na této škole je postaven na třech základních pilířích: vzdělání, sebevědomí a slušnost.

Škola má v současné době ve svých řadách přibližně 310 žáků, kteří jsou rozděleni do 1. až 9. ročníku. Kromě standardního vzdělávacího programu nabízí také školní družinu, školní klub a školní jídelnu. Jejím hlavním cílem je poskytovat vysoce kvalitní vzdělání, které propojuje teorii s praktickými ukázkami (zsstepanska.cz).

5.1.2 Získané informace od pedagoga

Pěstitelské práce a chovatelství jsou součástí výuky na ZŠ Štěpánské, začleněné do předmětu Svět práce společně s vařením a prací v laboratořích. Výuka probíhá v šestém ročníku pro dívky i chlapce zvláště s časovou dotací dvě hodiny týdně (dvouhodinovka) a v devátém ročníku s časovou dotací jednu hodinu týdně. Dotazníkového šetření se účastnili pouze žáci šestého ročníku. Přestože škola nemá žádný pozemek je výuka většinou směřována na praktické činnosti – základní úkony péče o okrasné rostliny ve škole (zelenec, vánoční kaktus nebo aloe rozmístěné na oknech školního schodiště) například zalévání, přesazování a rozmnožování. Prezentace, které žáci vytvářejí na základě přidělených témat (týkajících se například koření, druhů ovoce a zeleniny, jejich pěstování a zpracování) na začátku školního roku, se vyžívají místo učebnic. Venkovní aktivity žáků se zaměřují především na hrabání listů a údržbu okolí školy. K podněcování zájmu o pěstitelské práce a chovatelství škola organizuje terénní cvičení v botanických zahradách konané dvakrát až třikrát během školního roku.

Součástí školního vybavení je i velké terárium, kde pan učitel chovatelství pečuje o různé zástupce plazů a bezobratlých, jako jsou chameleoni, felsemy, pagekoni, mnohonožky a strašilky. Předmět pěstitelské práce a chovatelství je tedy rozdělen na část pěstitelství a část chovatelství, přičemž každou část vyučuje jiný pedagog.

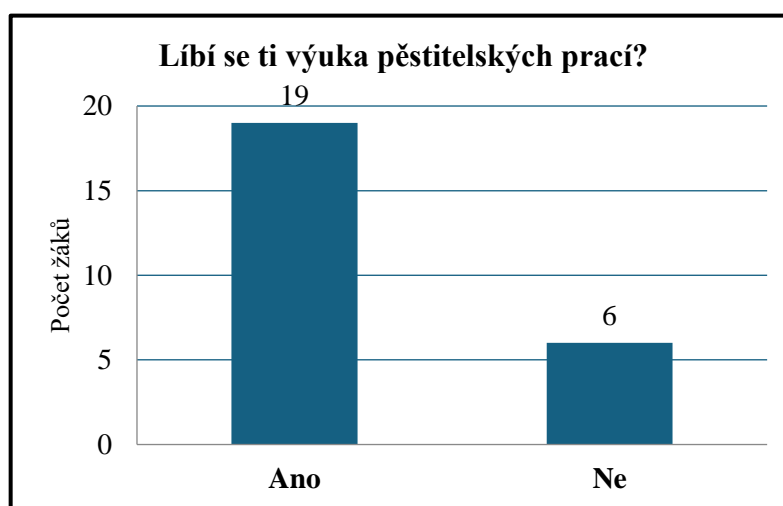
Škola zajišťuje veškerý materiál potřebný pro výuku obou částí předmětu, včetně základního vybavení jako jsou lopaty, hrábě, košťata, kolečka, rukavice, nádoby na přesazování, hlínu. Pro chovatelskou část škola zajišťuje výběr vhodných zvířat a všechny náležitosti s tím související (prostory, výživu, popřípadě veterinární péči). Škola nemá v nabídce žádný kroužek s tematikou pěstování rostlin a chovatelství, a také nemá navázanou žádnou spolupráci s organizací zahrádkářů nebo chovatelů.

Tyto informace jsem získala z řízeného rozhovoru podle přepravených otázek. Paní učitelka souhlasila s nahráváním rozhovoru a zpracováním jejích odpovědí do mé práce. Informace o chovatelské části jsem získala od paní učitelky na pěstitelské práci.

5.1.3 Základní informace o žáků

Na Základní škole svatého Štěpána se dotazníkového šetření zúčastnilo 25 žáků šestého ročníku.

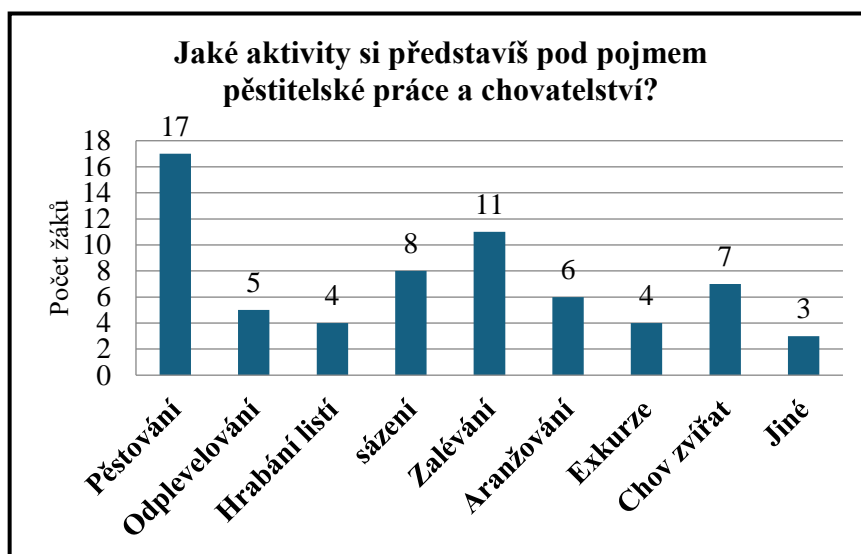
Otázka č. 1: Líbí se ti výuka pěstitelských prací a chovatelství?

Graf č. 1: Oblíbenost předmětu (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 1 ukazuje, že většině žáků na této škole se výuka pěstitelských prací a chovatelství líbí. Konkrétně 76 % žáků se výuka líbí a 24 % se výuka nelíbí.

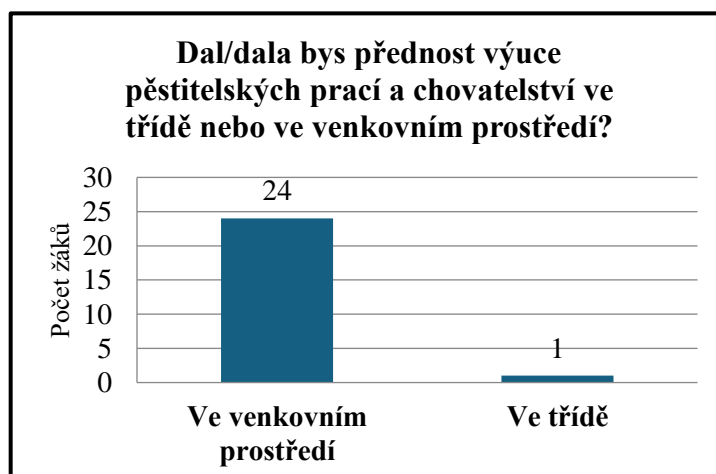
Otázka č. 2: Jaké aktivity si představíš pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství?

Graf č. 2: Aktivity předmětu (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

U otázky zpracované v grafu 2 žáci mohli vybírat více možností, které si představují pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství. Vidíme tedy, že 68 % žáků si pod tímto názvem představí pěstování, 20 % odplevelování, 16 % hrabání listí, 32 % sazení, 44 % zalévání, 24 % aranžování, 16 % exkurze, 28 % chov zvířat a 12 % pěstování květin a starání o zvířata anebo že je tento předmět nudný.

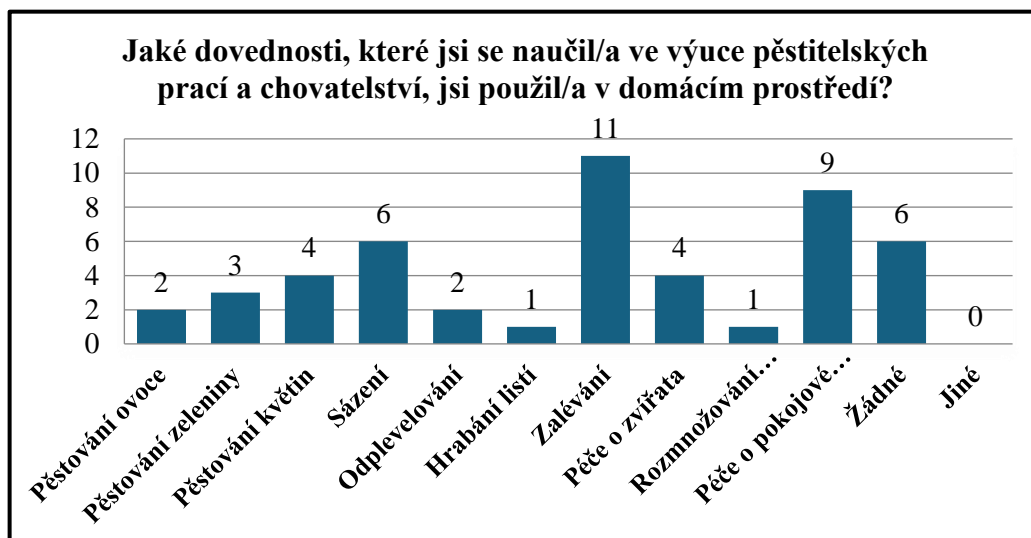
Otázka č. 3: Dal/dala bys přednost výuce pěstitelských prací a chovatelství ve třídě nebo ve venkovním prostředí?

Graf č. 3: Prostředí pro výuku (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Tento graf ukazuje, jaké prostředí žáci upřednostňují. Jak jsem zjistila, 96 % žáků by dalo přednost výuce ve venkovním prostředí a 4 % ve třídě.

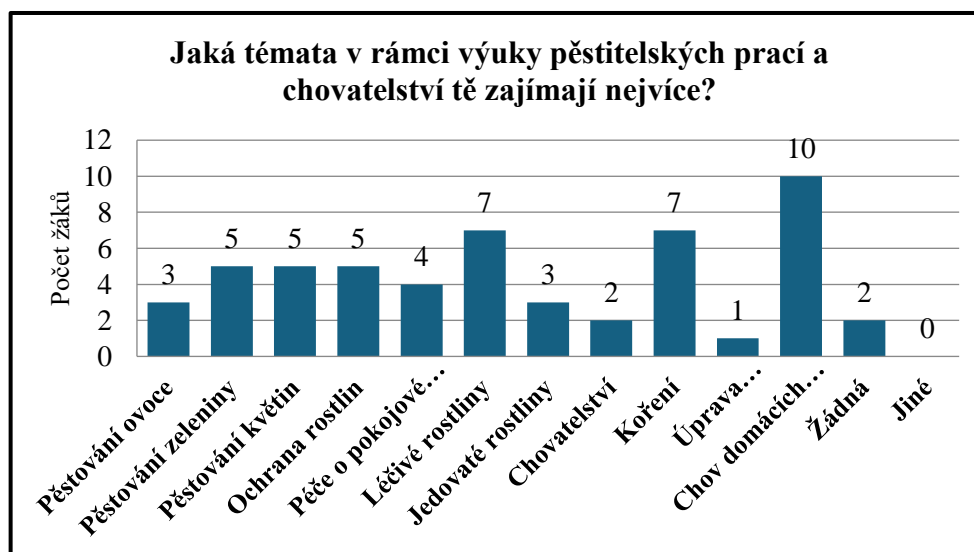
Otázka č. 4: Jaké dovednosti, které jsi se naučil/a ve výuce pěstitelských prací a chovatelství, jsi použil/a v domácím prostředí?

Graf č. 4: Dovednosti využity v domácím prostředí (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

U otázky číslo 4 žáci mohli vybírat z 12 možností. Každý jedinec měl volbu vybrat si počet možností podle svých znalostí a dovedností, které získal a využil v domácím prostředí. Z grafu vyplývá, že 8 % žáků použilo znalostí pěstování ovoce v domácím prostředí, 12 % použilo pěstování zeleniny, 16 % pěstování květin, 24 % sázení, 8 % odplevelování, 4 % hrabání listí, 44 % zalévání, 16 % péči o zvířata, 4 % rozmnožování pokojových rostlin, 36 % péči o pokojové rostlin a 24 % nevyužilo žádné dovednosti.

Otázka č. 5: Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací a chovatelství tě zajímají nejvíce?

Graf č. 5: Nejvíce zajímavé téma u žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Otázka zjišťuje, jaká témata jsou pro žáky v tomto předmětu nejzajímavější. Graf ukazuje, že 12 % žáků má zájem o pěstování ovoce, 20 % o pěstování zeleniny, 20 % o pěstování květin, 20 % o ochranu rostlin, 16 % o péči o pokojové rostliny, 28 % o léčivé rostliny, 12 % o jedovaté rostliny, 8 % o chovatelství, 28 % o koření, 4 % o úpravu půdy, 40 % o chov domácích zvířat a 8 % o nezaujalo žádné téma.

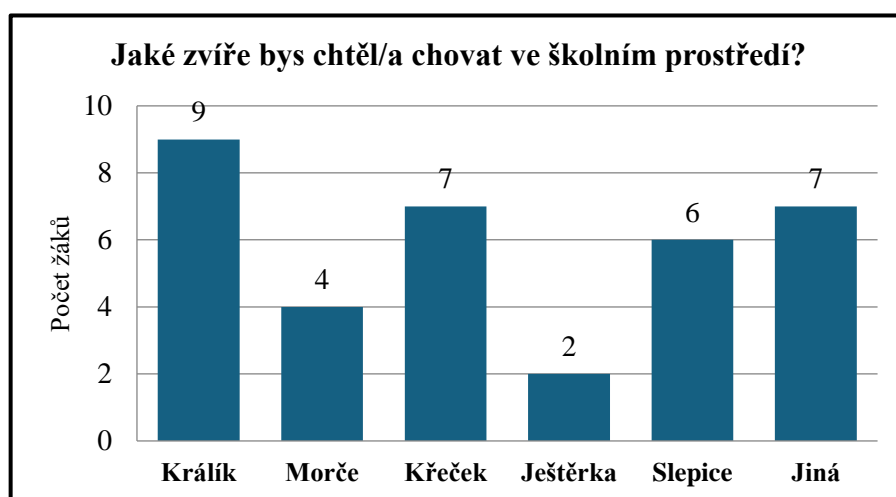
Otázka č. 6: Jaká byla pro tebe nejnáročnější část výuky pěstitelských prací a chovatelství z pohledu aktivních činností?

Graf č. 6: Nejnáročnější část výuky pro žáky (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 6 poukazuje na nejobtížnější činnosti, které žáci během výuky vykonávají. Pro většinu je to sazení (36 % žáků), 8 % považuje za náročné odplevelování, 4 % hrabání listí, 8 % zalévání, 4 % okopávání, 16 % přípravu půdy a 24 % žáků považuje za nenáročnější přípravu na referát. Žádný žák si nemyslí, že rytí by bylo náročné.

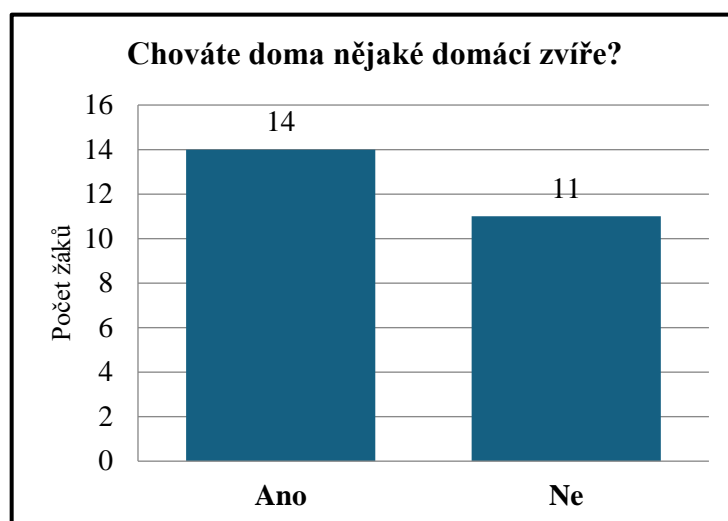
Otázka č. 7: Jaké zvíře bys chtěl/a chovat ve školním prostředí?

Graf č. 7: Zvíře, které by žáci chtěli ve škole (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu číslo 7 vyplývá, že žáci by ve škole rádi chovali nějaká zvířata. Z nabízených možností si vybralo 36 % králíka, 16 % morče, 28 % křečka, 8 % ještěrku, 24 % slepice, 16 % psa, 8 % hada a 4 % tarantuli.

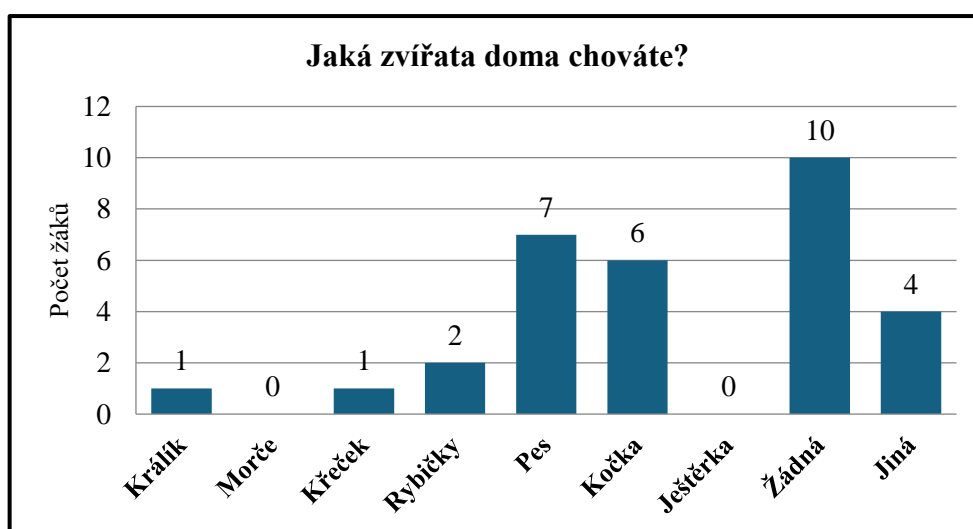
Otázka č. 8: Chováte doma nějaké domácí zvíře?

Graf č. 8: Přítomnost zvířat u žáků doma (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 8 ukazuje, že 56 % žáků se doma stará o nějaké zvíře a 44 % žáků doma žádné zvíře nemá.

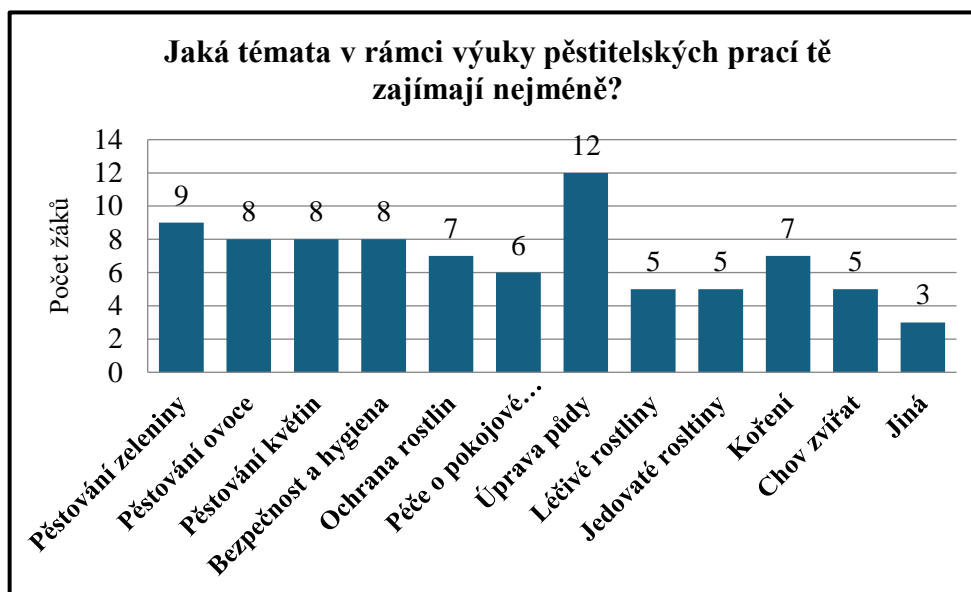
Otázka č. 9: Jaká zvířata doma chováte?

Graf č. 9: Druhy zvířat u žáků doma (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf číslo 9 mapuje oblibu žáků, jaké zvíře doma chovají, 4 % žáků se doma stará o králíka, 4 % o křečka, 8 % o rybičky, 28 % o psa, 24 % o kočku, 4 % o kudlanku, 4 % o slepice, 8 % o hada, žádný dotazovaný žák nechová doma morče ani ještěrku a 40 % žáků nechová doma žádné zvíře.

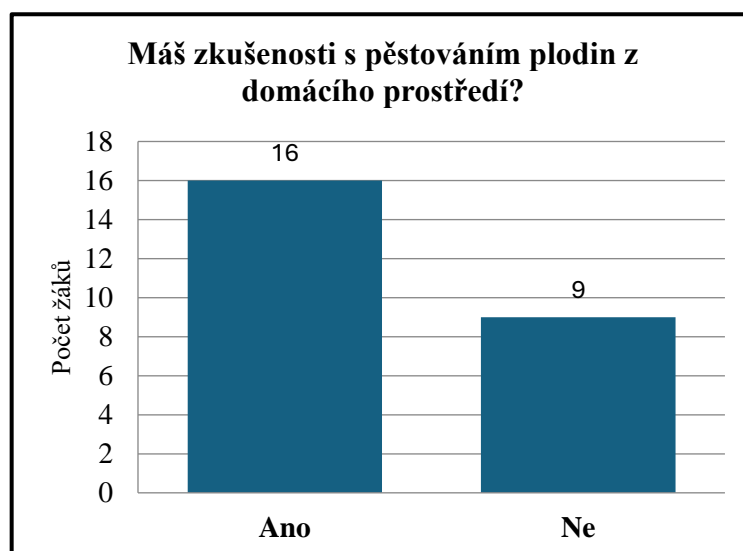
Otázka č. 10: Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací tě zajímají nejméně?

Graf č. 10: Nejméně oblíbené téma u žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Zde si žáci mohli vybírat z 12 možností a mohli zvolit i více témat, 36 % žáků nejméně zajímá pěstování zeleniny, 32 % pěstování ovoce, 32 % pěstování květin, 32 % bezpečnost a hygiena, 28 % ochrana rostlin, 24 % péče o pokojové rostliny, 48 % úprava půdy, 20 % léčivé rostliny, 20 % jedovaté rostliny, 28 % koření, 20 % chov zvířat, 8 % referáty a 4 % žáků nezajímá žádné téma.

Otázka č. 11: Máš zkušenosti s pěstováním plodin z domácího prostředí?

Graf č. 11: Zkušenost žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf číslo 11 poukazuje na to, že většina žáků (64 %) má zkušenost s pěstováním plodin v domácím prostředí a menší část (36 %) žáků žádné tyto zkušenosti nemá.

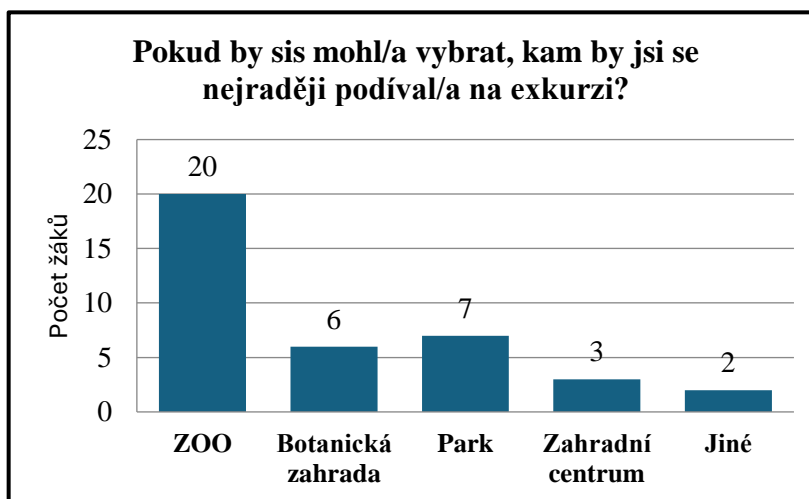
Otázka č. 12: Navštěvuješ nějaký volnočasový kroužek s tématem pěstitelské práce a chovatelství?

Graf č. 12: Volnočasový kroužek (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z výsledků této otázky je na první pohled jasné, že většina žáků takový kroužek nenavštěvuje. Přesněji 8 % žáků navštěvuje volnočasový kroužek, 92 % ne.

Otázka č. 13: Pokud by sis mohl/a vybrat, kam by ses nejraději podíval/a na exkurzi?

Graf č. 13: Exkurze (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu 13 je patrné, že žáci nejraději navštěvují zoologické zahrady, konkrétně 80 % žáků by chtělo jít na exkurzi do ZOO, 24 % do botanické zahrady, 28 % do parku, 12 % do zahradního centra, 4 % do muzea a 4 % žáků by nejraději nikam nechodili.

5.2 Základní škola Glowackého

5.2.1 Základní informace o škole

Základní škola Glowackého se nachází v Praze 8 na adrese Glowackého 6. Škola se specializuje na výpočetní techniku a má dvě špičkově vybavené učebny, z nichž jsou všechny připojeny na internet. Dále se věnuje výuce jazyků. Disponuje celkovou kapacitou 800 žáků prvního i druhého stupně. Budova školy je umístěna v rozsáhlém oploceném areálu, který zahrnuje sportovní, dětská i dopravní hřiště a pozemek pro výuku předmětu Pěstitelské práce a chovatelství. Základní škola Glowackého úzce spolupracuje s nakladatelstvím eTAKTIK.cz na projektu "KARTA NA JEDNIČKY", který pomáhá dětem osvojovat si vědomosti zábavnou formou (glowackeho.eu).

5.2.2 Získané informace od vyučující

Pěstitelské práce a chovatelství se na této škole vyučuje v sedmém ročníku v rámci předmětu Pracovní činnosti společně s vařením. Výuka probíhá jednou za čtrnáct dní, dvě výukové hodiny za sebou. První část (zpravidla jedna vyučovací hodina) je zaměřena na teoretickou přípravu a při výuce se vyučující nespolehá na učebnice, ale používá prezentace získané z internetu a promítá je na interaktivní tabuli. Pan učitel preferuje názorně demonstrační metody a vede průběh hodiny formou skupinových prací. Druhá část výuky (zpravidla také jedna vyučovací hodina, ale podle potřeby obě dvě) probíhá na pozemku školy. Obdělávaná plocha slouží k názornému pěstování různých druhů zeleniny a bylinek, jako jsou cukety, rajčata, jahody, ředkvičky a mátu, bazalku, petržel, pažitku. Plodiny z výpěstků putují do školní kuchyně, kde se poté využívají při přípravě obědů. Pro výuku na pozemku škola poskytuje všechny základní pomůcky, například hrábě, rýče a motyčky. I když škola nechová žádná zvířata, žákům nabízí návštěvu zoo jako alternativu. Pro zpestření výuky se učitelé s žáky vydávají také do botanické zahrady. Škola nemá navázanou žádnou spolupráci s organizací zahrádkářů nebo chovatelů a nemá v nabídce žádný kroužek s tematikou pěstování rostlin a chovatelství.

Tyto informace jsem získala z řízeného rozhovoru podle přepravených otázek. Pan učitel souhlasil s nahráváním rozhovoru a zpracováním jeho odpovědí do mé práce.

5.2.3 Získané informace od žáků

Na Základní škole Glowackého se dotazníkového šetření zúčastnilo 27 žáků sedmého ročníku.

Otázka č. 1: Líbí se ti výuka pěstitelských prací a chovatelství?

Graf č. 14: Oblíbenost předmětu (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 14 ukazuje, kolika žákům na této škole se výuka pěstitelských prací a chovatelství líbí, 44 % žáků se výuka líbí a 56 % se výuka nelíbí.

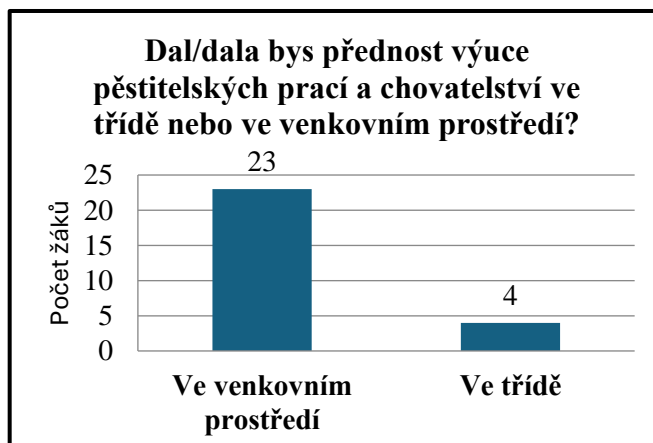
Otázka č. 2: Jaké aktivity si představíš pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství?

Graf č. 15: Aktivity předmětu (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

U této otázky žáci mohli vybírat více možností, které si představují pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství. Vidíme tedy, že 67 % žáků si pod tímto názvem představí pěstování, 37 % odplevelování, 44 % hrabání listí, 60 % sázení, 37 % zalévání, 4 % aranžování, 8 % exkurze, 30 % chov zvířat a 4 % výrobu.

Otázka č. 3: Dal/dala bys přednost výuce pěstivelských prací a chovatelství ve třídě nebo ve venkovním prostředí?

Graf č. 16: Prostředí pro výuku (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu číslo 16 vyplývá, které prostředí žáci upřednostňují. Jak jsem zjistila, 85 % žáků by dalo přednost výuce ve venkovním prostředí a 15 % ve třídě.

Otázka č. 4: Jaké dovednosti, které jsi se naučil/a ve výuce pěstitelských prací a chovatelství, jsi použil/a v domácím prostředí?

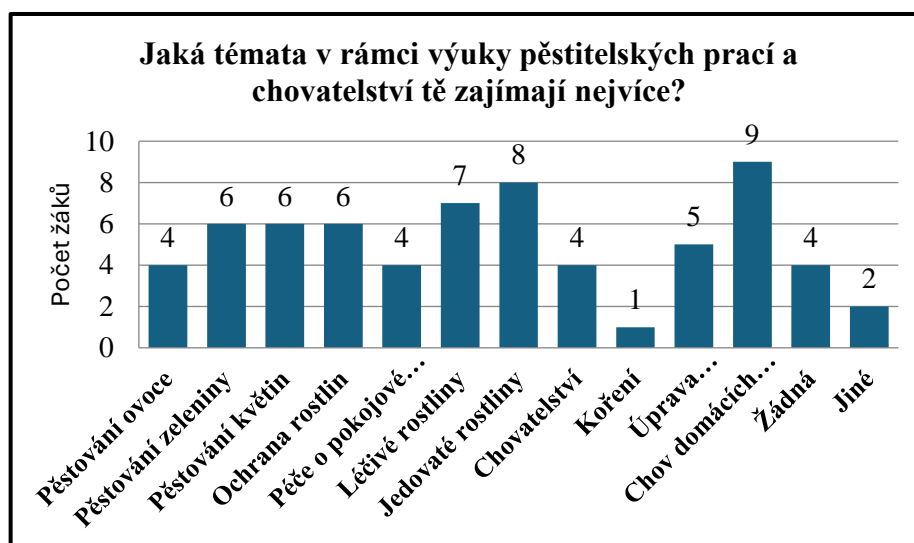

Graf č. 17: Dovednosti využity v domácím prostředí (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

U této otázky žáci mohli vybírat z 12 možností. Každý jedinec měl volbu vybrat si počet možností podle svých znalostí a dovedností, které získal a využil v domácím prostředí, 8 % žáků použilo znalostí pěstování ovoce v domácím prostředí, 4 % použilo poznatků o pěstování zeleniny, 15 % o pěstování květin, 8 % o sazení, 4 % o odplevelování, 30 % o hrabání listí, 8 % o zalévání, 8 % o péči o zvířata, 4 % o rozmnožování pokojových rostlin, 15 % o péči o pokojové rostlin, 48 % nevyužilo žádné dovednosti a 4 % žáků využilo všechny znalosti.

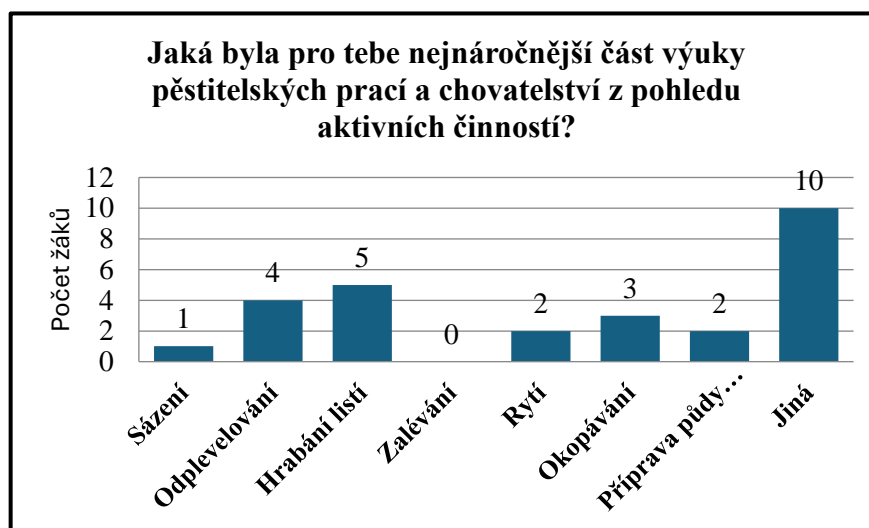
Otázka č. 5: Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací a chovatelství tě zajímají nejvíce?

Graf č. 18: Nejvíce zajímavé téma u žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Výsledky grafu poukazují na témata, která žáky nejvíce zaujala, 15 % žáků odpovědělo, že je nejvíce zajímá pěstování ovoce, 22 % pěstování zeleniny, 22 % pěstování květin, 22 % ochrana rostlin, 15 % péče o pokojové rostliny, 26 % léčivé rostliny, 30 % jedovaté rostliny, 15 % chovatelství, 4 % koření, 19 % úprava půdy, 70 % chov domácích zvířat, 4 % nezaujalo žádné téma a 8 % z jiných odpovědí zajímá vznik půdy nebo hrabání listí.

Otázka č. 6: Jaká byla pro tebe nejnáročnější část výuky pěstitelských prací a chovatelství z pohledu aktivních činností?

Graf č. 19: Nejnáročnější část výuky pro žáky (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Podle grafu 19 jsou nejnáročnějšími aktivitami pro žáky během výuky sazení (4 %), odplevelování (15 %) a hrabání listí (15 %). Žádný žák nezaznamenal zalévání jako obtížnou aktivitu. Rytí považuje za obtížné 8 % žáků, okopávání 11 %, přípravu půdy 8 % a 37 % žáků nepovažuje žádnou aktivitu za náročnou.

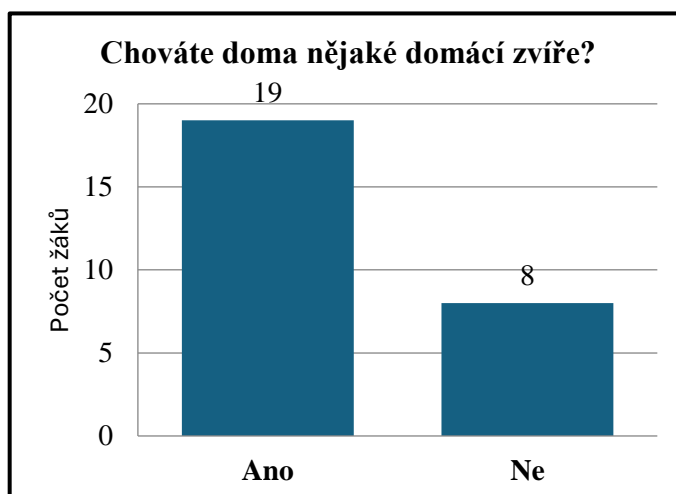
Otázka č. 7: Jaké zvíře bys chtěl/a chovat ve školním prostředí?

Graf č. 20: Zvíře, které by žáci chtěli ve škole (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z otázky číslo 7 jsem zjistila, že 63 % žáků by rádo chovalo ve škole králíka, 3 % morče, 33 % křečka, 37 % ještěrku, 30 % slepice, 4 % ježka a 4 % nějaká exotická zvířata. Tato otázka je zpracována v grafu číslo 20.

Otázka č. 8: Chováte doma nějaké domácí zvíře?

Graf č. 21: Přítomnost zvířat u žáků doma (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 21 ukazuje, že 70 % žáků chová doma nějaké zvíře a 30 % žáků doma žádné zvíře nemá.

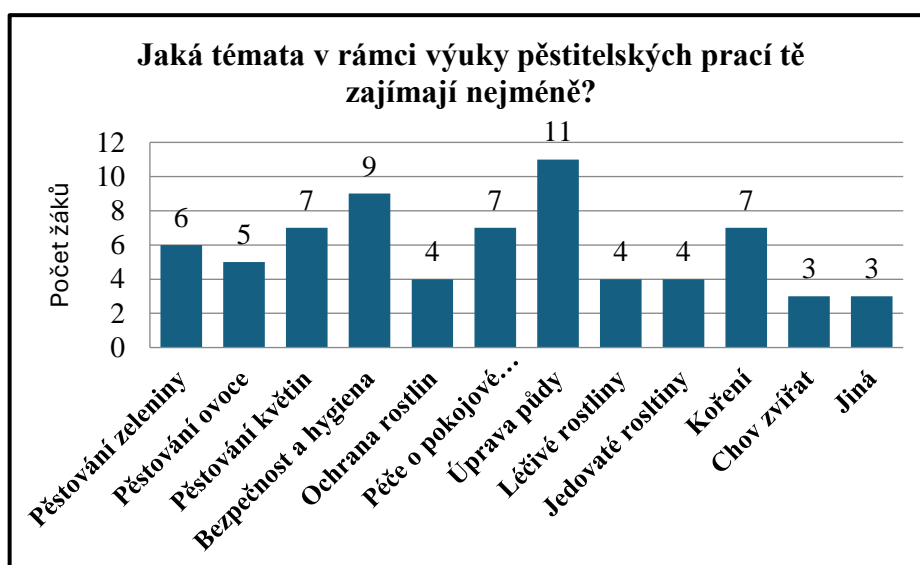
Otázka č. 9: Jaká zvířata doma chováte?

Graf č. 22: Druhy zvířat u žáků doma (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Otázka číslo 9 je zaměřena na zjištění, která zvířata žáci doma chovají. Z výsledků grafu číslo 22 vyplývá, že 11 % žáků má doma králíka, 15 % morče, 19 % křečka, 26 % rybičky, 22 % psa, 22 % kočku, 11 % ještěrku, 26 % nechová žádné zvíře, 8 % andulku a 4 % bezobratlé.

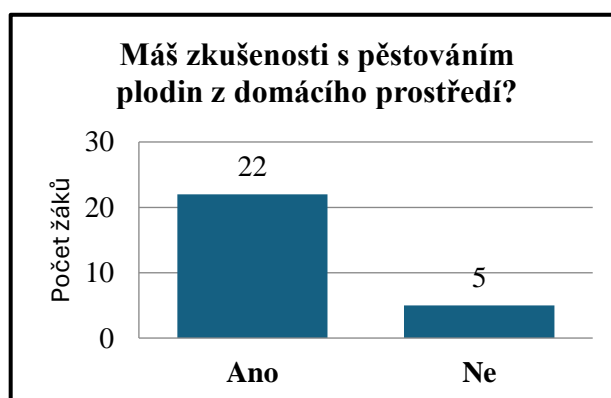
Otázka č. 10: Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací tě zajímají nejméně?

Graf č. 23: Nejméně oblíbené téma u žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Otázkou číslo 10 jsem zjišťovala, která témata žáky v rámci výuky pěstitelských prací je nejméně zajímavá a tyto odpovědi mapuje graf číslo 23. Respondenti měli k dispozici 12 možností a mohli jich označit několik. Nejméně zajímavé je pro 22 % žáků pěstování zeleniny, pro 19 % pěstování ovoce, pro 25 % pěstování květin, pro 33 % bezpečnost a hygiena, pro 15 % ochrana rostlin, pro 25 % péče o pokojové rostliny, pro 41 % úprava půdy, pro 15 % léčivé rostliny, pro 15 % jedovaté rostliny, pro 25 % koření, pro 11 % chov zvířat, pro 8 % respondentů není zajímavé žádné téma a pro 4 % hrabání listů.

Otázka č. 11: Máš zkušenosti s pěstováním plodin z domácího prostředí?

Graf č. 24: Zkušenost žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu 24 je patrné, že 82 % žáků má zkušenost s pěstováním plodin z domácího prostředí, zatímco 18 % žáků tuto zkušenost nemá.

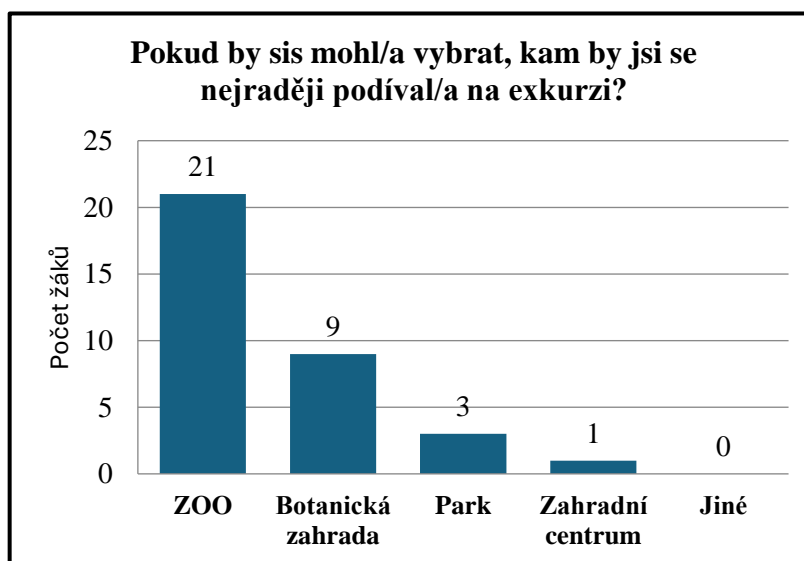
Otázka č. 12: Navštěvuješ nějaký volnočasový kroužek s tématem pěstitelské práce a chovatelství?

Graf č. 25: Volnočasový kroužek (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Nabídku volnočasového kroužku s tématem pěstitelské práce a chovatelství využilo jen 4 % žáků, 96 % nemělo zájem. Skutečnost zachycuje graf číslo 25.

Otázka č. 13: Pokud by sis mohl/a vybrat, kam by sis nejraději podíval/a na exkurzi?

Graf č. 26: Exkurze (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Podle otázky číslo 13 je nejoblíbenější volbou pro žáky návštěva zoologické zahrady. Přesněji 77 % žáků by si vybralo exkurzi do ZOO, 33 % by se rádo podívalo do botanické zahrady, 11 % by si vybralo park a 4 % by preferovalo zahradní centrum, jak je patrné z grafu číslo 26.

5.3 Základní škola a Mateřská škola Červený vrch

5.3.1 Základní informace o škole

Základní škola Červený Vrch se nachází na stejnojmenném sídlišti v Praze 6. První žáci usedli do lavic této školy v roce 1965, kdy bylo otevřeno 30 tříd. Dnes má škola více než 800 žáků rozdělených do 31 tříd, které jsou vybaveny moderním zařízením, některé učebny mají interaktivní tabuli, škola používá dobře vybavenou počítačovou učebnu, k výuce TV slouží dvě prostorné tělocvičny a žáci mohou využívat školní knihovnu. Areál školy zahrnuje také víceúčelové hřiště, běžecký ovál, venkovní vyhřívaný bazén a venkovní prostor pro pěstování plodin. Škola se rovněž zapojuje do zajímavého projektu "KARTA NA JEDNIČKY", který pomáhá žákům osvojovat si vědomosti zábavnou formou (zscvrch.cz).

5.3.2 Získané informace od vyučující

Na Základní škole Červený vrch se Pěstitelské práce a chovatelství vyučují v sedmém ročníku v rámci předmětu Svět práce s dotací jedné hodiny týdně. Podle informací paní učitelky výuka probíhá skupinovou formou. Každá skupina má za úkol zpracovat zadané téma badatelským způsobem. V teoretických hodinách paní učitelka používá učebnici "Praktické činnosti pro 6.-9. ročník základních škol, Pěstitelství". Na školním pozemku, který má rozlohu cca 1,5-2 ha, žáci aplikují teoretickou přípravu pro úpravu půdy (rytí, plení, sklizení, setí, sázení rostlin). Škola hradí veškeré zahradnické nářadí (motyčky, rýče, hrábě, kolečka), hnojiva, semena a sazenice pro výsadbu. Nedaleko pozemku je postavený skleník, kde žáci pěstují různé druhy zeleniny. V zadní části areálu je založený kompost, na který žáci ukládají různé plevele, kompost pravidelně přehazují a vzniklý produkt používají pro ekologické hnojení rostlin. V areálu je pro žáky k dispozici prostorný altánek, který je využíván k odpočinku i při venkovní výuce. Dříve na škole učitelé chovali v teráriích různé druhy plazů (agamy, gekony, želvy). Dnes žádná zvířata na škole nechovají, ale pravidelně s žáky chodí do zoologické zahrady. Škola nemá navázanou žádnou spolupráci s organizací zahrádkářů nebo chovatelů.

Tyto informace jsem získala z řízeného rozhovoru podle přepravených otázek. Paní učitelka souhlasila s nahráváním rozhovoru a zpracováním jejích odpovědí do mé práce.

5.3.3 Získané informace od žáků

Na Základní škole Červený vrch se dotazníkového šetření zúčastnilo 39 žáků sedmého ročníku.

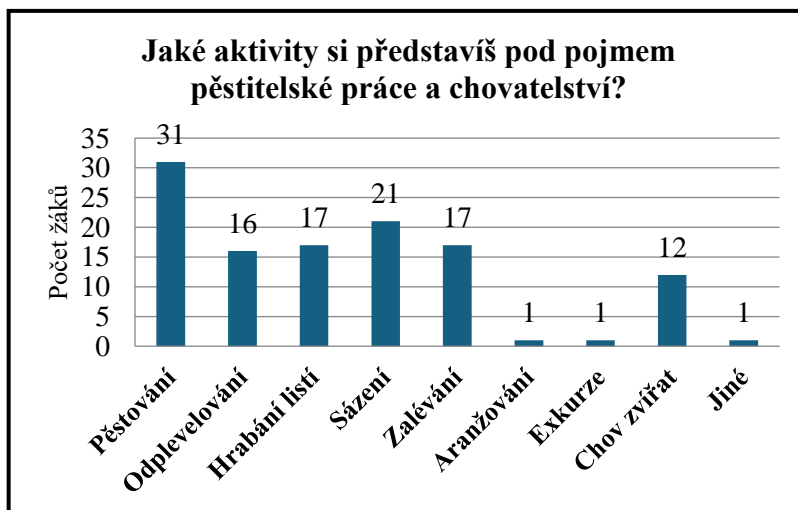
Otázka č. 1: Líbí se ti výuka pěstitelských prací a chovatelství?

Graf č. 27: Oblíbenost předmětu (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu 27 vyplývá, že 64 % žáků na této škole má rádo výuku pěstitelských prací a chovatelství, zatímco 36 % žáků tuto výuku nemá rádo.

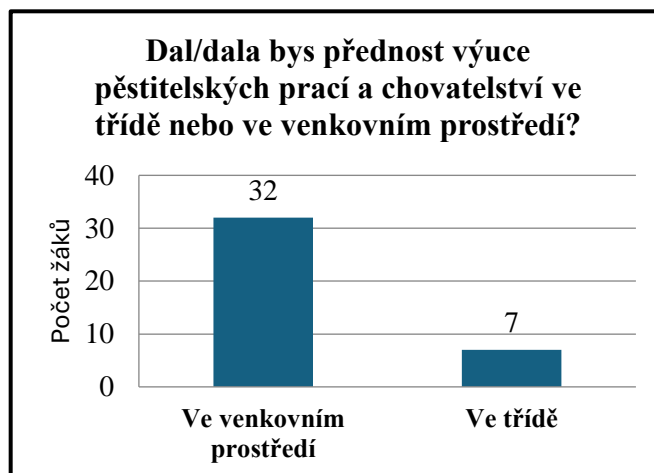
Otázka č. 2: Jaké aktivity si představíš pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství?

Graf č. 28: Aktivity předmětu (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

U otázky číslo 2 žáci mohli vybírat z více možností, které si představují pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství. Z grafu číslo 28 vidíme tedy, že 80 % žáků si pod tímto názvem představí pěstování, 41 % odplevelování, 44 % hrabání listí, 54 % sazení, 44 % zalévání, 3 % aranžování, 3 % exkurze, 31 % chov zvířat.

Otázka č. 3: Dal/dala bys přednost výuce pěstivelských prací a chovatelství ve třídě nebo ve venkovním prostředí?

Graf č. 29: Prostředí pro výuku (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 29 pro otázku číslo 3 ukazuje, které prostředí žáci upřednostňují. Jak jsem zjistila, 82 % žáků by dalo přednost výuce ve venkovním prostředí a 18 % ve třídě.

Otázka č. 4: Jaké dovednosti, které jsi se naučil/a ve výuce pěstitelských prací a chovatelství, jsi použil/a v domácím prostředí?

Graf č. 30: Dovednosti využity v domácím prostředí (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

U otázky číslo 4 žáci mohli vybírat z 12 možností. Každý jedinec měl volbu vybrat si libovolný počet možností podle svých znalostí a dovedností, které získal a využil v domácím prostředí, 10 % žáků použilo znalostí pěstování ovoce v domácím prostředí, 15 % použilo pěstování zeleniny, 15 % pěstování květin, 28 % sazení, 26 % odplevelování, 36 % hrabání listí, 23 % zalévání, 15 % péči o zvířata, 5 % rozmnožování pokojových rostlin, 18 % péči o pokojové rostlin, 36 % nevyužilo žádné dovednosti a 3 % žáků využilo názvy druhů koření.

Otázka č. 5: Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací a chovatelství tě zajímají nejvíce?

Graf č. 31: Nejvíce zajímavé téma u žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf číslo 31 poukazuje na témata, která jsou pro žáky nejzajímavější, 23 % žáků uvedlo, že je nejvíce zajímá pěstování ovoce, 18 % pěstování zeleniny, 20 % pěstování květin, 10 % ochrana rostlin, 23 % péče o pokojové rostliny, 23 % léčivé rostliny, 15 % jedovaté rostliny, 15 % chovatelství, 13 % kořeni, 13 % úprava půdy, 30 % chov domácích zvířat a 10 % nezaujalo žádné téma. Graf zpracovává otázku číslo 5.

Otázka č. 6: Jaká byla pro tebe nejnáročnější část výuky pěstitelských prací a chovatelství z pohledu aktivních činností?

Graf č. 32: Nejnáročnější část výuky pro žáky (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Podle vyhodnocení otázky číslo 6 v grafu 32 jsou nejnáročnějšími práce pro žáky během výuky sázení (15 %), odplevelování (30 %) a hrabání listí (18 %). Naopak zalévání zmiňuje pouze 3 % žáků, ryti 18 %, okopávání 18 % a přípravu půdy 30 %.

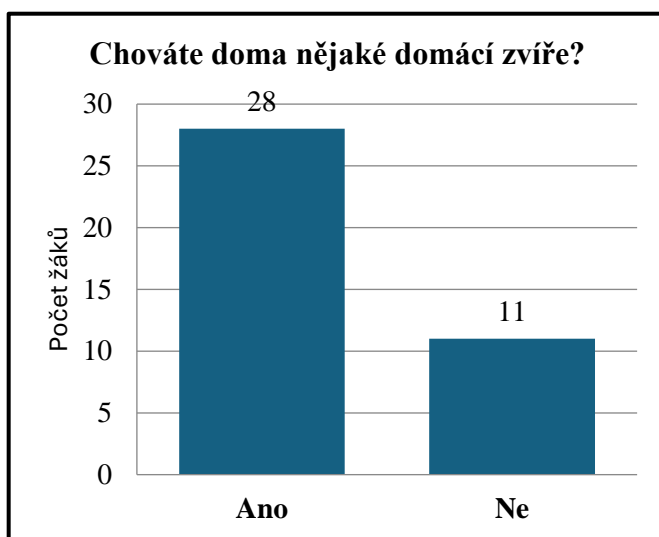
Otázka č. 7: Jaké zvíře bys chtěl/a chovat ve školním prostředí?

Graf č. 33: Zvíře, které by žáci chtěli ve škole (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z nabídky možností v otázce číslo 7 vyplývá, že 54 % žáků by rádo chovalo ve škole králíka, 18 % morče, 15 % křečka, 36 % ještěrku, 26 % slepice, 4 % ježka, 5 % prasata, 5 % koně, 3 % capybaru, 3 % kočku, 3 % psa a 3 % želvu. Údaje jsou zpracovány v grafu číslo 33.

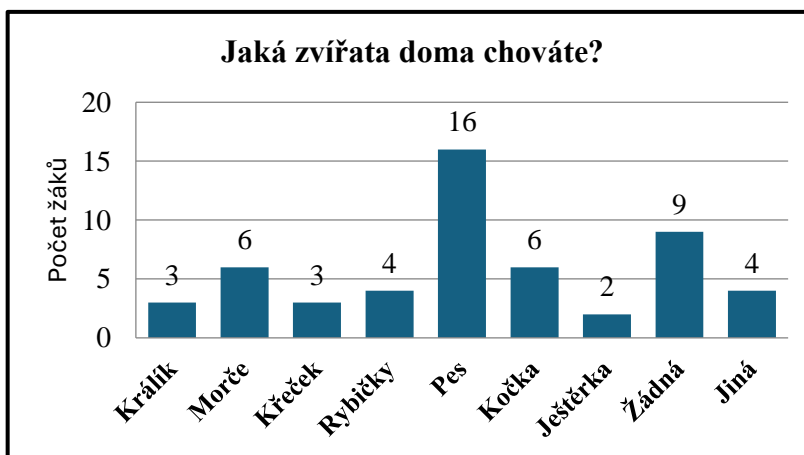
Otázka č. 8: Chováte doma nějaké domácí zvíře?

Graf č. 34: Přítomnost zvířat u žáků doma (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf 34 potvrzuje, že žáci mají vztah ke zvířatům a 72 % jich chová doma nějaké zvíře a 28 % žáků doma žádné zvíře nemá.

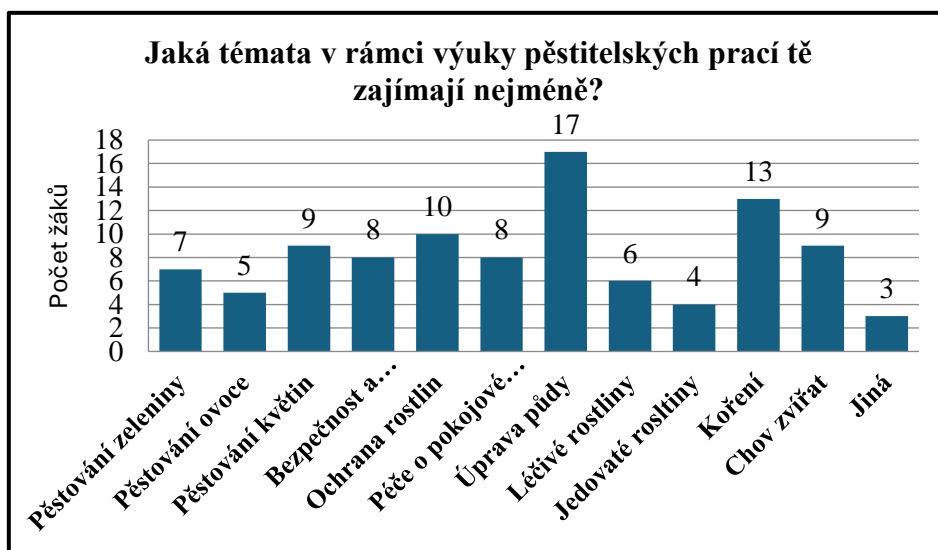
Otázka č. 9: Jaká zvířata doma chováte?

Graf č. 35: Druhy zvířat u žáků doma (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Graf číslo 35 pro otázku číslo 9 mapuje zastoupení chovaných zvířat, 8% žáků má doma králíka, 15% morče, 8% křečka, 10% rybičky, 41% psa, 15% kočku, 5% ještěrku, 23% nechová žádné zvíře, 3% andulku, 3% želvu, 3% hada a 3% osmáka.

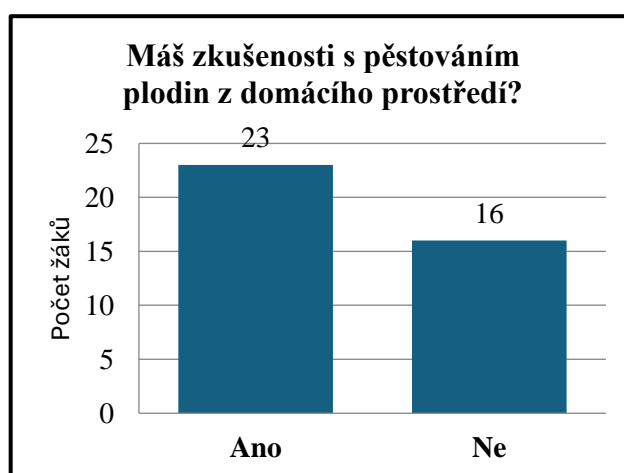
Otázka č. 10: Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací tě zajímají nejméně?

Graf č. 36: Nejméně oblíbené téma u žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu 36 k otázce číslo 10 vyplývá, které téma je pro žáky nejméně oblíbené. Respondenti měli k dispozici 12 možností a mohli označit více témat. Nejméně zajímavé je pro 18 % žáků pěstování zeleniny, pro 13 % pěstování ovoce, pro 23 % pěstování květin, pro 21 % bezpečnost a hygiena, pro 26 % ochrana rostlin, pro 21 % péče o pokojové rostliny, pro 44 % úprava půdy, pro 15 % léčivé rostliny, pro 10 % jedovaté rostliny, pro 30 % kořeni, pro 23 % chov zvířat a pro 8 % respondentů není zajímavé žádné téma.

Otázka č. 11: Máš zkušenosti s pěstováním plodin z domácího prostředí?

Graf č. 37: Zkušenost žáků (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z otázky číslo 11 grafu číslo 37 je patrné, že 59 % žáků má zkušenost s pěstováním plodin v domácím prostředí, zatímco 41 % žáků tuto zkušenost nemá.

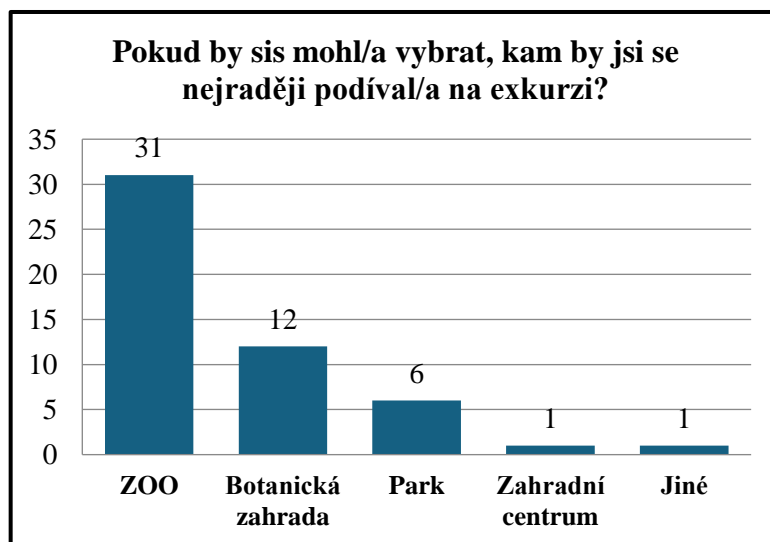
Otázka č. 12: Navštívuješ nějaký volnočasový kroužek s tématem pěstitelské práce a chovatelství?

Graf č. 38: Volnočasový kroužek (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Z grafu 38 je vidět, že většina žáků nechodí do žádného kroužku s tématem pěstitelské práce a chovatelství. Pouze 8 % žáků navštívuje volnočasový kroužek, zatímco 92 % ne. Graf je zpracován pro otázku číslo 12.

Otázka č. 13: Pokud by sis mohl/a vybrat, kam by ses nejraději podíval/a na exkurzi?

Graf č. 39: Exkurze (Petra Smejkalová, 5.4.2024)

Podle grafu 39 (otázka číslo 13) preferují žáci návštěvy zoologických zahrad, konkrétně 88 %, 31 % by uvítalo exkurzi do botanické zahrady, 15 % by si vybralo park, 3 % by upřednostnilo zahradní centrum a 3 % by rádo navštívilo koňskou jízdárnu.

5.4 Základní škola Jižní

5.4.1 Základní informace o škole

Základní škola Jižní se nachází na adrese Jižní IV 1750/10, Praha 4 - Spořilov. Byla založena 24. května 1996 jako příspěvková organizace. Nabízí moderní vybavení učeben včetně dvou tělocvičen, počítačové učebny, interaktivních tabulí a knihovny. Areál školy zahrnuje víceúčelové hřiště, běžecký ovál, venkovní vyhříváný bazén, školní pozemek a další zařízení. Výuka na škole zahrnuje nejen standardní vzdělávání, ale také různé zájmové kroužky, jako jsou sportovní aktivity, výtvarné umění a hudební výchova. Společenské akce, které škola pořádá, zahrnují školní výlety, vánoční besídky a sportovní turnaje (zsjizni.cz).

5.4.2 Získané informace od vyučující

Výuka pěstitelských prací a chovatelství je na této škole začleněna do předmětu Pracovní výchova a je vyučována v 6. a 7. ročníku jako povinný předmět a v 8. ročníku jako volitelný předmět. V 6. ročníku je výuka zaměřená čistě na pěstitelské práce. V 7. ročníku se přidává k pěstitelským pracím i chovatelství. Ve všech ročnících probíhá výuka jednou za čtrnáct dní s dotací dvou hodin. V současné době tento předmět vyučuje ve všech ročnících jeden pedagog. Dle jeho slov používá v hodinách názornost, dedukci, praktičnost a jiné metodické postupy.

Jako pomůcku ve výuce používají učebnici "Praktické činnosti pro 6.-9. ročník základních škol, Pěstitelství". Při výuce na pozemku škola žákům poskytuje základní pomůcky jako hrábě, rýče, konve, rukavice, motyčky apod. Škola disponuje vlastním pozemkem o rozloze 0,3 ha se skleníkem, kde se pěstují různé rostliny. Na pozemku je oblíbenou plodinou dýně, která se po dozrání zpracovává ve školní jídelně. Náplní výuky ve venkovních prostorách je i řez dřevin, výsadba okrasných rostlin, pěstování různých druhů zeleniny, péče o kompost a jeho zpracování a využití. Vyučující se snaží podnítit u žáků zájem o pěstitelské práce tím, že každý žák sám pěstuje vlastní rostlinu ze semínka, stará se o ni, a nakonec si ji může odnést domů nebo ponechat na použití ve škole. Ve venkovních prostorách se nachází i kurník se třemi

slepici, o které se starají žáci, učitelé i vychovatelé. Vejce od slepic se zpracovávají ve školní jídelně. Dříve dokonce měla i vlastní rybníček s rybami.

Exkurze pro žáky se konají jednou ročně, žáci navštěvují různá zajímavá místa jako dendrologickou zahradu v Průhonicích nebo Botanickou zahradu Tróji. Na škole funguje kroužek se zaměřením na pěstitelské práce s názvem Zahradníček. Je určen hlavně pro žáky prvního stupně, jeho kapacita je omezena pro dvanáct dětí a probíhá jednou týdně s časovou dotací dvě hodiny. Kroužek není nijak zpoplatněn. Škola má navázanou spolupráci s organizací Svaz zahrádkářů.

Tyto informace jsem získala z řízeného rozhovoru podle přepravených otázek. Pan učitel souhlasil s nahráváním rozhovoru a zpracováním jeho odpovědí do mé práce.

5.4.3 Získané informace od žáků

Vyučující, se kterým jsem komunikovala, se mnou bohužel nechtěl dále spolupracovat. K žákům se tedy dotazník nedostal a nemám žádné výsledky.

5.5 Základní škola Karla Čapka

5.5.1 Základní informace o škole

Základní škola Karla Čapka, pojmenovaná po slavném českém spisovateli, sídlí na adrese Kodaňská 16, Praha 10 - Vršovice. Tato škola má dlouhou historii a od roku 2009. Její areál disponuje moderním vybavením, včetně tělocvičen, počítačové učebny, knihovny a malým školním pozemkem. Škola má v nabídce rozmanité kroužky, ale žádný z nich se nevěnuje pěstování rostlin nebo chovu zvířat (zskarlapka.cz).

5.5.2 Získané informace od vyučující

Na škole jsou pěstitelské práce a chovatelství zahrnuty do předmětu Pracovní činnosti a vyučuje se v šestém ročníku. Tento předmět má časovou dotaci jednu hodinu týdně. Vyučující při výuce využívá skupinovou i individuální práci a hodinu vede formou výkladu a názornosti. Při vyučování se nepožívají učebnice, paní učitelka postupuje podle metodiky uvedené v ŠVP. Na školním pozemku umístěném hned vedle školy a o rozloze 20 m². Přesto, že je pozemek velmi malý, žáci si mohou vyzkoušet hrabání listí, rytí, sázení, zalévání. Pro tyto aktivity škola žákům nabízí základní vybavení (rýče, hrábě, rukavice, motyčky, sázecí kolíky, konev, hadice, kyblíky). Mezi rostliny, které žáci pěstují patří různé druhy zeleniny, cibuloviny nebo kaktusy. Do výuky nejsou zahrnuty žádné vycházky, exkurze ani cvičení v terénu s náplní pěstitelských prací, ani není navázána žádná spolupráce se zahrádkářskými a chovatelskými organizacemi v okolí. Přestože škola nechová žádná zvířata snaží se to žákům vynahradiť exkurzemi do zoologických zahrad.

Tyto informace jsem získala z řízeného rozhovoru podle přepravených otázek. Paní učitelka souhlasila s nahráváním rozhovoru a zpracováním jejích odpovědí do mé práce.

5.5.3 Získané informace od žáků

Vyučující, se kterou jsem komunikovala, se mnou bohužel přes veškerou snahu z mojí strany přestala komunikovat. K žákům se tedy dotazník nedostal, a proto nemám žádné výsledky pro zpracování zadaného tématu.

6 Školy, které Pěstitelské práce a chovatelství nevyučují

6.1 Základní škola a Mateřská škola Resslerova

6.1.1 Základní informace o škole

Základní a Mateřská škola Resslerova je středně velká státní škola, která je zapsaná v Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Nachází se v Praze 2 na adrese Resslerova 10. Škola nabízí kombinaci tradičních i alternativních výukových metod a má tým pedagogů složený z profesionálů s bohatou praxí. Velký důraz je kladen na aktivní spolupráci s rodiči a otevřenou komunikaci (zsresslova.cz).

6.1.2 Získané informace od vyučující

Škola bohužel nevyučuje pěstitelské práce a chovatelství, protože nemá žádný školní pozemek.

6.2 Základní škola Vratislavova

6.2.1 Základní informace o škole

Základní a Mateřská škola Vratislavova sídlí v Praze 2 na adrese Vratislavova 64/13, 128 00 Praha 2 - Vyšehrad. Škola aktivně účinkuje v akcích, jako je Noc s Andersenem, a také se angažuje v ekologickém sběru starých mobilních telefonů. Součástí jejího programu je i iniciativa Rodiče vítáni. Dále se může pyšnit trojnásobnou mistryní republiky a slaví Světový den Downova syndromu (zsvratislavova.cz).

6.2.2 Získané informace od vyučující

Škola bohužel nevyučuje pěstitelské práce, protože nedisponuje žádným školním pozemkem.

6.3 Základní škola Vodičkova

6.3.1 Základní informace o škole

Základní škola a Mateřská škola Vodičkova sídlí v Praze 2 na adrese Vodičkova 683/22, 110 00 Praha. Historie této školy sahá až do září 1998, kdy vznikla sloučením nejstarší základní školy v Praze v Jindřišské ulici a bývalé Dívčí školy Vodičkova 22, jejíž založení se datuje kolem roku 1358.

Výuka na této škole je zaměřena především na esteticko-výchovné předměty, zejména na výtvarnou výchovu. Škola pravidelně pořádá zahraniční pobyty s výtvarným zaměřením pro žáky druhého stupně a od 5. ročníku vyučuje i počítačovou grafiku.

Důležité informace o škole zahrnují fakt, že od roku 1994 je fakultní školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Škola disponuje dvěma počítačovými učebnami s připojením na internet a aktivně se zapojuje do programů zaměřených na podporu zdravého životního stylu, prevenci kriminality a nežádoucího sociálního chování. Kromě toho má škola v péči Pedagogicko-psychologickou poradnu pro Prahu 1, 2 a 4 (zsvodickova.cz).

6.3.2 Získané informace od vyučujících

Škola bohužel už několik let nevyučuje pěstitelské práce, protože se nachází v centru Prahy a výuka toho předmětu se na této škole neujala. Pěstitelské práce a chovatelství se zde vyučovaly asi 2 roky.

6.4 Základní škola Jana Masarykova

6.4.1 Základní informace o škole

Základní škola Jana Masaryka se nachází v Praze 2. Její adresa je Jana Masaryka 123, 120 00 Praha 2. Škola je veřejná a státního typu, zapsaná v Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, je významnou součástí vzdělávacího systému v dané oblasti a klade důraz na kvalitní vzdělání, rozvoj žáků a jejich individuální potenciál. Má moderní vybavení, kvalifikované pedagogické pracovníky a nabízí pestrou škálu vzdělávacích aktivit a možností pro žáky (zsjm.cz).

6.4.2 Získané informace od vyučující

Výuka pěstivalských prací a chovatelství není na této škole zavedena. Jedinou aktivitou v této oblasti je zalévání květin.

DISKUSE

Školy, které jsem navštívila, se nacházejí v hlavním městě Praze. Na jejich příkladu jsem chtěla ukázat, že i v hlavním městě najdeme školy, které školní pozemek využívají pro výuku pěstitelských prací a mají pro tento předmět potřebné vybavení. Je jich sice jen hrstka, ale přece jen se některé najdou. Některé školy využívají i počítačovou techniku a pomocí různých programů rozšiřují mezi žáky povědomí o výživě lidstva, využívání přírodních zdrojů, podpoře udržitelných postupů při pěstování rostlin a chovu zvířat.

Vyhodnocení této práce naznačuje, že žáci projevují zájem o různá témata v rámci výuky pěstitelských prací a chovatelství, přičemž nejvíce je zajímá chov domácích zvířat, léčivé rostliny a jedovaté rostliny. Naopak nejméně oblíbená témata zahrnují pěstování zeleniny, pěstování ovoce a úprava půdy. Výsledky naznačují potřebu diferencovaného přístupu ke vzdělávání v oblasti pěstitelských prací a chovatelství, který by podporoval zájmy a potřeby žáků.

Z šetření dále vyplývá, že většina žáků nechodí do žádného volnočasového kroužku s tématem pěstitelských prací a chovatelství, což může naznačovat potenciál pro rozšíření nabídky aktivit mimo standardní výuku. Exkurze do zoologických zahrad se ukázaly jako oblíbená volba pro žáky, a může zatraktivnit plánování vzdělávacích aktivit mimo školní prostředí.

Celkově lze konstatovat, že výuka pěstitelských prací a chovatelství může být efektivnější, zajímavější, produktivnější a úspěšnější, pokud bude více zaměřena na zájmy a potřeby žáků, a pokud bude podporována aktivními formami vzdělávání, jako jsou například exkurze či volnočasové kroužky. Moje práce tak přináší cenné poznatky pro další rozvoj vzdělávacích programů v oblasti pěstitelských prací a chovatelství na 2. stupni ZŠ a podněty pro zkoumání a pozorování možnosti smysluplné a inspirující náplně výuky předmětu Pěstitelské práce a chovatelství.

ZÁVĚR

Hlavní město Praha je specifické nejen velkým počtem obyvatel, ale i prostorovým omezením školních objektů, hlavně blíže k centru. Do dotazníkového šetření se zapojily 3 školy a do řízeného rozhovoru 5 škol. I z tohoto malého vzorku lze vyvodit konkrétní závěry.

Z výsledků průzkumu vyplývá, že výuka pěstitelských prací a chovatelství probíhá na pěti základních školách, nejčastěji ve 6. a 7. ročníku. Časová dotace výuky je různá, některé školy vyučují tuto problematiku jednu hodinu týdně, jiné 2 hodiny každé 2 týdny. Školní pozemky vlastní čtyři ze šesti škol, přičemž na třech z nich se nachází i skleník a mají založený kompost. Na pozemcích se většinou pěstují běžné druhy zeleniny a ovoce. Přestože ZŠ svatého Štěpána nemá dostatečné prostory pro venkovní pěstování plodin, zaměřuje se při výuce alespoň na pěstování pokojových rostlin.

Chovem živočichů se v současnosti zabývají pouze dvě školy. Většina škol nezajišťuje žákům zájmové kroužky s přírodovědnou tematikou, ale v rámci výuky jsou pořádány exkurze do ZOO, botanických zahrad nebo parků. Školy se aktivně zapojují do rozvoje svých pozemků, provádějí výsadbu nových rostlin a pořizují další výukové prvky.

Dotazníkové šetření mezi žáky 6. a 7. ročníku, kteří se v současné době učí pěstitelským pracím a chovatelství, ukázalo, že většině se tento předmět líbí. Nejvíce si pod pojmem pěstitelské práce představují pěstování ovoce, zeleniny a květin. Výuka ve venkovním prostředí je u žáků preferovaná. Mezi dovednosti, které se žáci naučili ve škole a využili je v domácím prostředí patří péče o pokojové rostliny. Nejnáročnější aktivitou je podle žáků sázení. Mezi nejméně oblíbené téma podle dotázaných žáků patří úprava půdy. Více než polovina žáků má zkušenost s pěstováním plodin z domácího prostředí. Pouze 6 žáků z 91 navštěvuje nějaký volnočasový kroužek s tématem pěstitelských prací a chovatelství. Mezi nejvíce zajímavé činnosti je mezi žáky rozšířen chov domácích zvířat. Zvíře, které by si žáci nejvíce přáli chovat ve školním prostředí je králík. Doma chová nějaké zvíře více než polovina respondentů a mezi nejčastější zvíře, které doma chovají je pes a kočka. Žáci by se nejraději podívali do ZOO.

Stav výuky pěstitelských prací a chovatelství na 2. stupni základních škol v Praze, což bylo předmětem mé bakalářské práce, můžeme vyhodnotit jednak z pohledu vyučujícího, jednak z pohledu žáků.

Z výsledku řízených rozhovorů s pedagogy je zřejmé, že učitelé, kteří tento předmět vyučují, mají ve většině případů velmi pozitivní a inspirativní přístup k výuce. Jejich snahou je nejen žáky připravit po teoretické stránce, ale vzbudit u nich zájem o životní prostředí ve kterém žijeme, jeho ekologické a ekonomické využití a efektivní ochranu pro budoucí generace.

Z vyhodnocení dotazníku pro žáky je patrné, že většina z nich má nějakou představu o pěstování, ošetřování a využití rostlin. Více informací, a hlavně dovedností získávají žáci na škole, kde mají možnost využívat školní pozemek. Škola, která ho nemá, ale vyučuje předmět pěstitelské práce a chovatelství, se zaměřuje na praktické činnosti spojené s ošetřováním a péčí o různé pokojové rostliny. Podle dotazníků zájem o chov zvířat ve škole nebo doma převažuje nad nezájmem. Možnosti pro jejich chov ve škole souvisí s využitelnými prostory školy a zájmem pedagoga, který by se této činnosti věnoval. Chov domácích zvířat a mazlíčků je spojen s možnostmi a ochotou rodinných příslušníků.

Otázky související s pěstitelstvím a chovatelstvím by měli prolínat celým ŠVP, vzhledem k tomu, že ochrana životního prostředí, výživa lidstva a obnova udržitelných zdrojů je neustále na pořadu dne. Je potřeba tuto skutečnost žákům neustále připomínat a vštěpovat jim pozitivní vztah k přírodě formou pestrého výukového programu a nabídek nadstandartních volnočasových aktivit.

POUŽITÁ LITERATURA

Knihy:

1. ALTMANN, A. (1966). *Přírodniny ve vyučování přírodopisu a biologii*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. Knižnice metodické literatury pro učitele.
2. BALKRISHNA, A., SHARMA, G., SHARMA, N., KUMAR, P., MITTAL, R., & PARVEEN, R. (2021). *Globální perspektiva zemědělských systémů: od starověku po moderní éru*. In *Udržitelné zemědělství pro zajištění potravin* (str. 3-45). Apple Academic Press.
3. BOČEK, J. (2014). *V zemědělství dnes pracuje 98 tisíc lidí, v roce 1989 to bylo přes půl milionu*. [Online]. IROZHLAS. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/v-zemedelstvi-dnes-pracuje-98-tisic-lidi-v-roce-1989-to-bylo-pres-pul-millionu_201411130800_jbocek.
4. BUREŠOVÁ, K. (2007). *Učíme se v zahradě*. Chaloupky o. p. s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání. Kněžice
5. ČINČERA, J., KRÁLÍČEK, I., BÍLEK, M., LOUDOVÁ, I., MACHKOVÁ, V., MUSÍLEK, M., ... & VÍZEK, L. (2019). *Výuka ve venkovním prostředí*. Metodický text pro studenty učitelství.
6. DYTRTOVÁ, R. (1997) *Pěstitelství pro 6.-9. ročník základních škol*. Praha: Fortuna. ISBN 8071684481.
7. HESOVÁ, A. (2023). *Pět trendů, které se podepíší na budoucnosti zemědělství*. [online]. Hospodářské noviny. Dostupné z: <https://hn.cz/c1-67191810-pet-trendu-ktere-se-podepisou-na-budoucnosti-zemedelstvi>
8. CHMELOVÁ, Š. (2010). *Pěstitelství na ZŠ I.: didaktika výuky*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 115 s. ISBN 978-80-7394-221-2.
9. CHRÁSKA, M. (2016). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání*. Praha: Grada. 254 stran. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5326-3
10. JANČÁŘ, J. (1972). *Tradiční polní hospodaření na Slovácku v 18. a 19. století*. Český lid, 102-107.
11. KASPER, T. a KASPEROVÁ, D. (2008). *Dějiny pedagogiky*. Grada Publishing, s. 224.
12. KELLNEROVÁ, D. (2013). *Chov zvířat ve školách. Metodický materiál pro učitele*. Brno: Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 83 s. ISBN 978-80-87604-57-1.
13. KRAJHANZL, J. (2014). *Psychologie vztahu k přírodě a životnímu prostředí*. Brno: Lipka ve spolupráci s Masarykovou univerzitou. ISBN 978-80-87604-0.

14. LANSLOR, T., ESKELNER, M., & BAKERS, M. *Dějiny zemědělství*. [Online]. Cambridge Stanford Books. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=fB7NDwAAQBAJ&pg=PT3&dq=d%C4%9Bjiny+zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD&lr=&hl=cs&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q=d%C4%9Bjiny%20zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD&f=false.
15. MACKOVČIN, P., DEMEK, J., SLAVÍK, P. (2012) *Problém stability střeoevropské kulturní krajiny v období agrární a průmyslové revoluce: příkladová studie z České republiky*. Acta Pruhoniciana, 101: 33-40.
16. MAREŠOVÁ, H. (2011). *Education in Second Life*. In *Nové technologie ve vzdělávání: vzdělávací software a interaktivní tabule*: [... příspěvky vědecko-odborné konference..., 11.-15.10. 2010 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (Vol. 1, No. 1, p. 52). Jirí Dostál.
17. MILEC, A. (1994). *Pěstitelské práce v 7. ročníku základní školy: Prac.vyučování*. 8. vyd. Praha: SPN. 134 s. Učebnice pro základní školy. ISBN 80-04-26301-1
18. MILEC, A. a kol. (1994). *Pěstitelské práce v 6. ročníku základní školy*. 8. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 89 s., obr. příl. Učebnice pro základní školy. ISBN 80-04-26302-X
19. MILEC, A., BARÁTH, O., CIMBURKOVÁ, H., PAČUTA, M., SCHLEISSOVÁ, B. & VODÁKOVÁ, J. (1980). *Pracovní vyučování: metodická příručka pro pěstitelské práce v 5. a 6. ročníku ZŠ*. Přeložil Sophia MALÁ. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
20. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. "Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání." Praha, 2021. [Online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani>.
21. MORKES, F. & BUREŠOVÁ, K. (2008). *Z historie školních zahrad*. In *Krása našeho domova*, roč. 8, č. jaro/léto. ISSN 1213-5488.
22. MORKES, F. (2006) *Tereziánská reforma v českém školství*. Metodický portál: Články [online]. Dostupný z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/827/TEREZIANSKA-REFORMA-V-CESKEM-SKOLSTVI.html>. ISSN 1802-4785.
23. MORKES, F. (2010). *Z historie školních zahrad*. Envigogika, roč. 5, č. 2. ISSN 1802-3061. Dostupné z: <https://www.envigogika.cuni.cz/index.php/Envigogika/article/view/333/338>
24. MŠMT. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci* (2014). [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: MŠMT, <https://www.msmt.cz/ministerstvo/bezpecnost-a-ochrana-zdravi-pri-praci?highlightWords=bezpe%C4%8Dnost+ochrana>.

25. PAPOUSCHEK, E., at. all. (2019) *Školní zahrada*. Chaloupky, [online] Dostupné z: <https://www.lipka.cz/soubory/natur-im-garten-lipka-2020.pdf>
26. PAVLÍKOVÁ, T. (2021) *Současná situace výuky Pěstitelských prací, chovatelství na 2. stupni základní škol – okres Olomouc*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Katedra biologie. Vedoucí práce: Ing. Pavlína Škardová.
27. PIPKOVÁ, Z. (2008). *Chov živočichů ve škole*. Metodický portál RVP - Články [online]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/ZM/1817/CHOVZIVOCICHU-VE-SKOLE.html/>
28. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* (2021). [online]. [cit. 2024-03 -18]. Praha: MŠMT. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>
29. RYPLOVÁ, R.; CHMELOVÁ, Š. a VÁCHA, Z. (2019) *Školní zahrady ve výuce*. Online. Epika. ISBN 978-80-7608-027-0. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Renata-Ryplova/publication/339485055_Skolni_zahrady_ve_vyuce/links/5e55498792851cefa1c2f172/Skolni-zahrady-ve-vyuce.pdf
30. SARAPATKA, B., et al. (2010). *Agroekologie: východiska pro udržitelné zemědělské hospodaření*. Bioinstitut.
31. *Školní farmy*. Obnovitelný Zelení [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.renovablesverdes.com/cs/vyt%C3%A1p%C4%9Bn%C3%AD-efektivn%C3%ADho-domu%2C-kter%C3%BD-ty-p-kamen-spot%C5%99ebuje-m%C3%A9n%C4%9B/>
32. ŠVACHULA, V., VAŠÁK, J., & PULKRÁBEK, J. (2000). *Zemědělské soustavy v minulosti, dnes a v budoucnu*. Seminář pořádaný Českou zemědělskou univerzitou v Praze za podpory Ministerstva zemědělství České republiky, věnovaný odbornému vzdělávání ke vstupu do EU.
33. TYŠER, L., et al. (2007). *Příspěvek ke zhodnocení úrovně biodiverzity plevelných společenstev v ekologickém systému hospodaření*. Ekologické zemědělství.
34. VÁCHA, Z. (2015). Didaktické využití školních zahrad v České republice na prvním stupni základních škol. *Scientia in educatione*. 6(1), 80 - 90. ISSN 1804-7106. Dostupné z: <https://ojs.cuni.cz/scied/article/view/143/142>
35. VIKTORA, L. (2010). *Ekonomická efektivnost integrovaného zemědělství*.

36. ZELENKOVÁ, B., ŠKRETA, M. & ŠTĚRBA, V. (1990). *Pěstitelské práce v 5. - 8. ročníku zvláštní školy. Metodická příručka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 139 s. ISBN 8004246303.

Odkazy na stránky škol:

1. <https://www.zsstepanska.cz/>
2. <https://www.glowackeho.eu/>
3. <https://www.zscvrch.cz/>
4. <https://www.zsjizni.cz/>
5. <https://www.zskarlacapka.cz/>
6. <http://www.zsressl.cz/>
7. <https://www.vratislavova.cz/>
8. <http://www.zsvodickova.cz/wp/>
9. <https://www.zsjm.cz/index.php?type=Blog&id=841>

SEZNAM GRAFŮ

Základní škola svatého Štěpána Praha

- Graf 1** Oblíbenost předmětu
- Graf 2** Aktivity předmětu
- Graf 3** Prostředí pro výuku
- Graf 4** Dovednosti využity v domácím prostředí
- Graf 5** Nejvíce zajímavé téma u žáků
- Graf 6** Nejnáročnější část výuky pro žáky
- Graf 7** Zvíře, které by žáci chtěli ve škole
- Graf 8** Přítomnost zvířat u žáků doma
- Graf 9** Druhy zvířat u žáků doma
- Graf 10** Nejméně oblíbené téma u žáků
- Graf 11** Zkušenost žáků
- Graf 12** Volnočasový kroužek
- Graf 13** Exkurze

Základní škola Glowackého Praha

- Graf 14** Oblíbenost předmětu
- Graf 15** Aktivity předmětu
- Graf 16** Prostředí pro výuku
- Graf 17** Dovednosti využity v domácím prostředí
- Graf 18** Nejvíce zajímavé téma u žáků
- Graf 19** Nejnáročnější část výuky pro žáky
- Graf 20** Zvíře, které by žáci chtěli ve škole
- Graf 21** Přítomnost zvířat u žáků doma
- Graf 22** Druhy zvířat u žáků doma
- Graf 23** Nejméně oblíbené téma u žáků
- Graf 24** Zkušenost žáků
- Graf 25** Volnočasový kroužek
- Graf 26** Exkurze

Základní škola a Mateřská škola Červený vrch Praha

- Graf 27** Oblíbenost předmětu
- Graf 28** Aktivity předmětu
- Graf 29** Prostředí pro výuku
- Graf 30** Dovednosti využity v domácím prostředí
- Graf 31** Nejvíce zajímavé téma u žáků
- Graf 32** Nejnáročnější část výuky pro žáky
- Graf 33** Zvíře, které by žáci chtěli ve škole
- Graf 34** Přítomnost zvířat u žáků doma
- Graf 35** Druhy zvířat u žáků doma
- Graf 36** Nejméně oblíbené téma u žáků
- Graf 37** Zkušenost žáků
- Graf 38** Volnočasový kroužek
- Graf 39** Exkurze

SEZNAM OBRÁZKŮ V PŘÍLOHÁCH

- Obr. č. 1:** Mapa škol (Mapy.cz, 12.4.2024)
- Obr. č. 2:** Terárium na chodbě (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 3:** Pokojové rostliny na okně (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 4:** Pokojové rostliny na chodbě (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 5:** Vyvýšené záhony (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 6:** Mraveniště (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 7:** Bylinkový šnek (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 8:** Skleník (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 9:** Venkovní učebna (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 10:** Záhony (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 11:** Výběh se slepicemi (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 12:** Záhony (Petra Smejkalová, 13.4.2024)
- Obr. č. 13:** Záhony s dýněmi (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1**   Otázky pro řízený rozhovor s vyučujícím pěstitelských prací a chovatelství
- Příloha 2**   Dotazník pro žáky
- Příloha 3**   Mapa škol
- Příloha 4**   Fotografie ZŠ svatého Štěpána Praha
- Příloha 5**   Fotografie ZŠ Glowackého Praha
- Příloha 6**   Fotografie ZŠ a MŠ Červený vrch Praha
- Příloha 7**   Fotografie ŽŠ Jižní Praha

Příloha 1 Otázky pro řízený rozhovor s vyučujícím pěstivelských prací a chovatelství

OTÁZKY PRO UČITELE

1. Máte na vaší škole samostatný předmět pěstivelské práce a chovatelství, nebo je zahrnutý v rámci jiného předmětu?
2. U žáků jakých ročníků se výuka pěstivelských prací/chovatelství realizuje?
3. Jaká je časová dotace pro hodinu pěstivelských prací/chovatelství?
4. Jaké metody a formy při výuce využíváte?
5. Využíváte pro výuku učebnice?
  - Pokud ano, jaké? (název, nakladatelství, rok vydání)
6. Jaké druhy rostlin se v rámci výuky pěstivelských prací pěstují na vaší škole (na pozemku/v budově školy, v učebnách, ...)?
7. Jak se snažíte zapojit žáky a podnítit jejich zájem o pěstivelské práce?
8. Využíváte pro výuku pěstivelských prací školní pozemek?
  - Pokud ano:
    - Rozloha
    - Jak daleko se nachází od budovy školy
    - Jaké aktivity zde realizujete s žáky?
  - Pokud ne:
    - Nahrazujete venkovní výuku exkurzemi v zahradnickém podniku, workshopech, zahradnických centrech, botanických zahradách, ...?
9. Jsou zahrnuty do výuky vycházky, exkurze, cvičení v terénu? Pokud ano, jaká místa navštěvujete?
10. Jakým způsobem se zajišťuje potřebný materiál do výuky?
  - Hradí jej škola či rodiče žáků?
  - Vybíráte od žáků nutnou finanční částku (na začátku školního roku/v průběhu)?
11. Jaká zařízení a pomůcky jsou k dispozici pro výuku pěstivelských prací ve vaší škole?
  - Nosí si žáci nějaké pomůcky do výuky sami? Pokud ano jaké?
12. Jaké druhy zvířat se chovají na vaší škole?
  - Pokud nechováte žádná zvířata, nahrazujete tuto oblast žákům návštěvou zoologických zahrad, besedami s chovateli, návštěvou farem?
  - Kdo se stará o živočichy? (žáci/učitelé/jiný pracovník školy)

13. Existuje na škole nějaký kroužek pro žáky, který by byl zaměřený na pěstitelské práce?
- Na jakou oblast je zaměřen? (sukulenty, venkovní rostliny, botanické vycházky, ...)
  - Jak často probíhá?
  - Je finančně zpoplatněn?
  - Omezení? (kapacita, věk žáků, ...)
  - Kroužek probíhá ve třídách nebo venku?
14. Existuje na škole nějaký chovatelský kroužek pro žáky?
- Na jakou oblast je zaměřen? (chov domácích zvířat, chov užitkových zvířat, plazy, ptáci, ...)
  - Jak často probíhá?
  - Je finančně zpoplatněn?
  - Omezení? (kapacita, věk žáků, ...)
  - Kroužek probíhá ve třídách nebo venku?
15. Spolupracujete s nějakou chovatelskou nebo pěstitelskou organizací?

Příloha 2 Dotazník pro žáky

1. Škola

Název vaší školy: ...

2. Třída

Do jakého chodíte ročníku?: ...

3. Líbí se ti výuka pěstitelských prací?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano
- Ne

4. Jaké aktivity si představíš pod pojmem pěstitelské práce a chovatelství?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Pěstování zeleniny, ovoce, květin
- Odplevelování
- Hrabání listí
- Sazení
- Zalévání
- Aranžování
- Exkurze
- Chov zvířat
- Jiné...

5. Dal/dala bys přednost výuce pěstitelských prací a chovatelství ve třídě nebo ve venkovním prostředí?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ve třídě
- Ve venkovním prostředí

6. Jaké dovednosti, které jsi se naučil/a ve výuce pěstitelských prací a chovatelství, jsi použil/a v domácím prostředí?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Pěstování ovoce
- Pěstování zeleniny
- Pěstování květin
- Sazení
- Odplevelování

- Hrabání listí
- Zalévání
- Péče o zvířata
- Rozmnožování pokojových rostlin
- Péče o pokojové rostliny
- Žádné
- Jiné...

7. Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací a chovatelství tě zajímají nejvíce?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Pěstování ovoce
- Pěstování zeleniny
- Pěstování květin
- Ochrana rostlin
- Péče o pokojové rostliny
- Léčivé rostliny
- Jedovaté rostliny
- Chovatelství
- Koření
- Úprava půdy(sázení, setí)
- Chov domácích zvířat
- Žádná
- Jiná...

8. Jaká byla pro tebe nejnáročnější část výuky pěstitelských prací a chovatelství z pohledu aktivních činností?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Sázení
- Odplevelování
- Hrabání listí
- Zalévání
- Rytí
- Okopávání
- Příprava půdy pro setí a sázení
- Jiná...

9. Jaké zvíře bys chtěl/a chovat ve školním prostředí?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Králík
- Morče
- Křeček
- Ještěrka
- Slepice
- Jiná...

10. Chováte doma nějaké domácí zvíře?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano
- Ne

11. Jaká zvířata doma chováte?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Králík
- Morče
- Křeček
- Rybičky
- Pes
- Kočka
- Ještěrka
- Žádná
- Jiná

12. Jaká témata v rámci výuky pěstitelských prací tě zajímají nejméně?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Pěstování zeleniny
- Pěstování ovoce
- Pěstování květin
- Bezpečnost a hygiena
- Ochrana rostlin
- Péče o pokojové rostliny
- Úprava půdy
- Léčivé rostliny
- Jedovaté rostliny

- Koření
- Chov zvířat
- Jiná...

13. Máš zkušenosti s pěstováním plodin z domácího prostředí?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano
- Ne

14. Navštěvuješ nějaký volnočasový kroužek s tématem pěstitelské práce a chovatelství?

(Vyberte jednu odpověď)

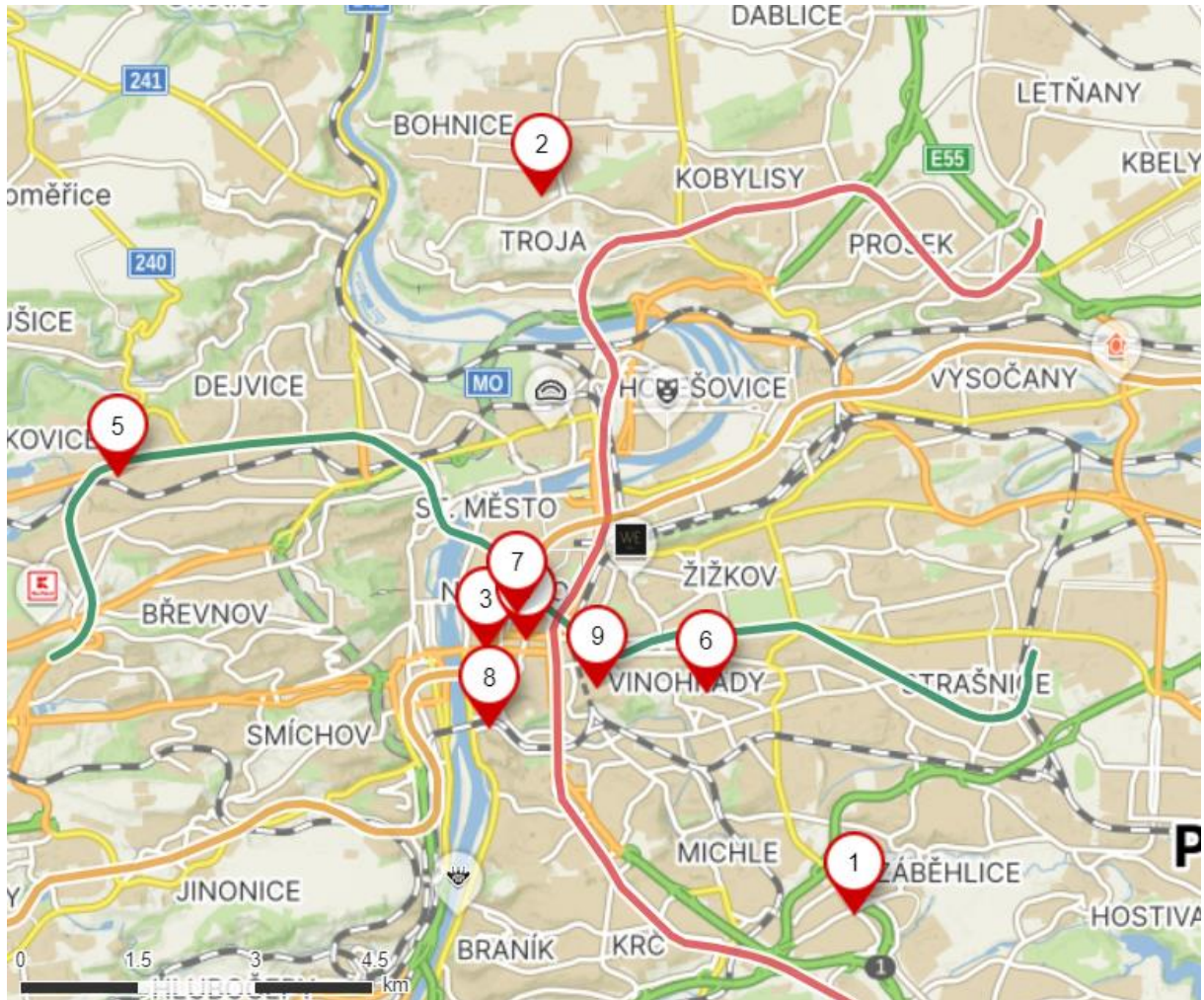
- Ano
  - Jaký?
- Ne

15. Pokud by sis mohl/a vybrat, kam by jsi se nejraději podíval/a na exkurzi?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- ZOO
- Botanická zahrada
- Park
- Zahradní centrum
- Jiné...

Příloha 3   Mapa škol

Obr. č. 1: Mapa škol (Mapy.cz, 12.4.2024)

Příloha 4 Fotografie ZŠ svatého Štěpána Praha

Obr. č. 2: Terárium na chodbě (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 3: Pokojové rostliny na okně (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 4: Pokojové rostliny na chodbě (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Příloha 5   Fotografie ZŠ Glowackého Praha

Obr. č. 5: Vyvýšené záhony (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 6: Mraveniště (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 7: Bylinkový šnek (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Příloha 6 Fotografie ZŠ a MŠ Červený vrch Praha

Obr. č. 8: Skleník (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 9: Venkovní učebna (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

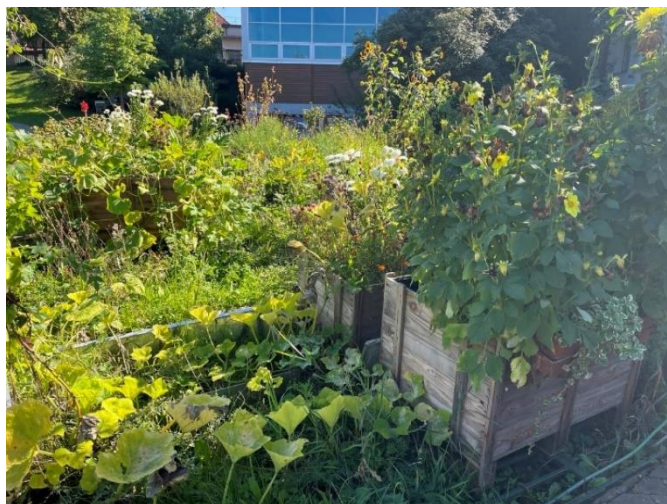
Obr. č. 10: Záhony (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Příloha 7   Fotografie ŽŠ Jižní Praha

Obr. č. 11: Výběh se slepicemi (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 12: Záhony (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

Obr. č. 13: Záhony s dýněmi (Petra Smejkalová, 13.4.2024)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Petra Smejkalová
Katedra nebo ústav:	Katedra biologie
Vedoucí práce:	Ing. Pavlína Škardová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024
Název práce:	Současná situace výuky pěstitelských prací a chovatelství na 2. stupni ZŠ – hlavní město Praha
Název v angličtině:	Current situation of teaching growing and breeding at secondary schools – capital city of Prague
Anotace práce:	Závěrečná práce bude zaměřena na zmapování současné situace výuky pěstitelských prací na druhém stupni základních škol. Pro průzkum bude zvoleno minimálně deset základních škol hlavního města Prahy. Průzkum bude zaměřen zejména na rozsah vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících, vybavení škol pro výuku předmětu, přehled pěstovaných rostlin, zástupci fauny, aj. Informace budou získány formou řízených rozhovorů s vyučujícími daného předmětu. Dále bude vytvořen anonymní dotazník pro žáky s cílem zmapovat jejich pohled na daný předmět.
Klíčová slova:	Pěstitelské práce, chovatelství, základní školy, školní pozemek, výuka předmětu
Anotace v angličtině:	The final thesis will be focused on mapping the current situation of the teaching of cultivation work at the second level of primary schools. At least ten elementary schools in the capital city of Prague will be selected for the survey. The survey will focus mainly on the range of teaching hours in individual years, the equipment of schools for teaching the subject, an overview of cultivated plants, representatives of the fauna, etc. Information will be obtained in the form of controlled interviews with the teachers of the given subject. Furthermore, an anonymous questionnaire will be created for pupils with the aim of mapping their view of the given subject.
Klíčová slova v angličtině:	Growing, breeding, secondary schools, school garden, good practice
Přílohy vázané v práci:	Fotografie, Grafy, Dotazníky
Rozsah práce:	51 stran + 11 stran příloh
Jazyk práce:	Český jazyk